

NEW ROMA

2023-1-ES02-KA210-YOU-000151060

**ЕЛЕКТРОННО РЪКОВОДСТВО
ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА
УЧАСТИЕТО НА РОМСКИ
МЛАДЕЖИ В ПРОГРАМИ
ЕРАЗЪМ+**

The New Roma project is co-funded by the Erasmus+ programme of the European Union. The content of this guide is the sole responsibility of The Consortium, and neither the European Commission nor the Spanish National Agency (ANE) are responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Co-funded by
the European Union

CC-BY-NC-SA

ЕЛЕКТРОННО РЪКОВОДСТВО ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА РОМСКИ МЛАДЕЖИ В
ПРОГРАМИ ЕРАЗЪМ+

© 2024 от New Roma Project е лицензиран под Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.
За да видите копие на този лиценз, посетете <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	4
Какво е New Roma?	4
Партньори по проекта	4
1. Какво представляват програмите Еразъм+	8
1.1. Общо описание на програмите Еразъм+	8
1.2. Възможности в областта на младежта, образованието и спорта, подкрепяни от Европейския съюз	8
2. Разбиране на потенциала на ромските младежи	10
2.1. Специфичните предизвикателства, пред които са изправени ромските младежи	10
Образователни бариери	10
Дискриминация при наемане на работа	11
Социално изключване и дискриминация	12
2.2. Как програмите Еразъм+ могат да помогнат за преодоляване на тези предизвикателства	13
Възможности за образование	13
Възможности за работа	15
3. Как да се възползвате от програмите Еразъм+	17
3.1. Процес на кандидатстване и изисквания	17
3.2. Потенциални бариери, пред които могат да се изправят ромските младежи, когато кандидатстват по програми и стратегии за преодоляването им	18
4. Възможности за образователен и културен обмен	21
4.1. Възможности за образователен и културен обмен, предлагани чрез програмите на Еразъм+	21
4.2. Как ромските младежи могат да придобият нови умения чрез тези програми	22
5. Комуникация и поддръжка	24
5.1. Стратегии за общуване с ромски младежи и насърчаването им да участват в програмата	24
5.2. Методи за предоставяне на подкрепа и насоки	25
6. Истории на успеха и вдъхновяващи преживявания	28
6.1. Истории на успеха на ромски младежи и ромски организации в Еразъм+ и други безвъзмездни програми	28
6.1.1. Румъния	28
6.1.2. Испания	29
6.1.3. България	34
6.1.4. Турция	38

- 6.2. Мотивиране на други млади хора с тези истории 40
- 7. Насърчаване на межкултурното разбирателство 43
 - 7.1. Приносът на програмите Еразъм+ за межкултурното разбирателство 43
 - 7.2. Как ромските младежи учат и разбират различни култури чрез тези програми 45
- 8. Въздействие на програмите Еразъм+ върху обществото 47
 - 8.1. Приносът на уменията, придобити от ромските младежи от програмите на Еразъм+ за техните общности 47
 - 8.2. Получаване на по-широка перспектива чрез взаимодействие с тяхната общност 48
- 9. Сътрудничество с образователни институции и НПО 50
 - 9.1. Възможности за сътрудничество с образователни институции и организации на гражданското общество 50
 - 9.2. Как могат да се установят и поддържат партньорства 52
- 10. Стратегии за увеличаване на участието 54
 - 10.1. Предложени стратегии за насърчаване на участието на ромски младежи в програмите на Еразъм+ 54
 - Стратегии за осведоменост и разпространение 54
 - Стратегии за включване и адаптиране 54
 - HR стратегии 55
 - Стратегии за подкрепа и акомпанимент 55
 - Стратегии за сътрудничество 55
 - Стратегии за устойчивост 56
 - 10.2. Насоки за лидери на общността, преподаватели и младежки работници 56
- 11. Институции и организации, които подкрепят ромските младежи 58
 - 11.1. Румъния 58
 - 11.2. Испания 60
 - 11.3. България 63
 - 11.4. Турция 63
- 12. Принципи и ценности на Европейския съюз 66
 - 12.1. Какво представлява Европейският съюз (ЕС)? 66
 - 12.2. Цели и ценности 67
 - 12.3. Учредителни договори 68
 - 12.4. Достъп до информация 68

Въведение

Какво е New Roma?

Проектът NEW ROMA има за цел да разработи образователни материали, които насърчават социалното включване на ромските младежи, както и тяхното активно участие, чрез познаване на възможностите, предлагани от програма Еразъм+ в областта на младежта.

Този проект е интегриран в Стратегията на ЕС за младежта, която е европейската рамка за сътрудничество за периода 2019-2027 г. Чрез тази инициатива ЕС има за цел да увеличи максимално потенциала на политиките за младежта чрез сътрудничество между държавите-членки. Това ще насърчи участието на младите хора в демократичния живот и ще насърчи тяхното социално и гражданско участие.

Целта на този проект е да отговори на нуждите на групи и лица, които страдат от изключване в обществото, по-специално на ромите.

Ние се стремим да разработим образователни материали, които насърчават социалното включване на ромските младежи, както и тяхното активно участие, чрез познаване на възможностите, предлагани от програма Еразъм+ в областта на младежта, като по този начин засилваме тяхното присъствие в Европа.

Проектът NEW ROMA се стреми, от една страна, да увеличи гражданското участие на ромските младежи, да се бори със съществуващата дискриминация и антициганизма и да повиши осведомеността за европейското гражданство. От друга страна, да преподава активно гражданство на сдружения и млади хора.

Чрез нашия проект и в един все по-дигитализиран свят създадохме това електронно ръководство, актуализиран ресурс, който може да бъде изтеглен на всяко електронно устройство.

Партньори на проекта

HORIZONTE XXII (ES)

Това е асоциация с нестопанска цел, която е специализирана в социалната отговорност и работи по Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. и ЦУР (Цели за устойчиво развитие). Той също така разработва образователни програми за обучение за подкрепа и обучение на студенти и потребители. Основната му цел е да създаде и популяризира стойността на етичното и устойчиво управление на всяко предприятие или проект за генериране на положителни въздействия.

Horizonte XXII принадлежи към генералния съвет на Casa de las Culturas y la Solidaridad на градския съвет на Сарагоса. Това е социален център, чиято цел е да насърчава социалната интеграция на мигрантите и етническите малцинства и да насърчава моделите на межкултурно съжителство. Основната цел на тази общинска услуга е да насърчава и насърчава организирането и развитието на дейности, насочени към повишаване на осведомеността на обществото за феномена на миграцията и улесняване на участието на мигранти и малцинства чрез асоциативната тъкан.

Дейности:

- Социално-културна динамика чрез личен и социален коучинг.
- Проекти за разпространение на изкуства и испанска култура.
- Социални и обучителни проекти.
- Образователни коучинг програми.
- Еразъм+ проекти.

Работните профили на Horizonte XXII са студенти и потребители, групи в социално изключване или в риск от социално изключване, като например: дългосрочно безработни, безработни над 40 години, възрастни хора, мигранти и етнически малцинства.

VOX CIVICA (RO)

Това е сдружение с нестопанска цел, основано на принципите на толерантност, мултикултурализъм, недискриминация, уважение, прозрачност, професионализъм, ефективност, солидарност и общопризнатите ценности на свобода, достойнство и равенство.

VOX Cívica има за цел да се застъпва за:

- Подпомагане на устойчивото развитие на общности в неравностойно положение, особено тези на националните малцинства на регионално, национално и европейско ниво; да подпомага личностното развитие на младежи от уязвими групи, като им осигурява необходимите условия за реализиране на техните идеали, ценности и стремежи;
- Насърчавайте и насърчавайте толерантността, мултикултурализма и многообразието в различните етнически общности.
- Борба с дискриминацията въз основа на етнически произход и борба за зачитане на човешките права.

VOX Cívica има високо ниво на опит в:

- **Образование:** Разработва учебни програми, провежда извънкласни дейности, провежда анкети сред ученици и учители и др. Организацията има задълбочени познания в румънското образователно законодателство.
- **Предприемачество и пазар на труда:** Владее перфектно цялото законодателство в тази област. Те разбират създаването, промяната и прекратяването на компании и разпоредбите относно самостоятелно заетите лица.
- **Младежи:** Организацията е известна с разработването на стратегии за привличане и включване на млади хора в дейности от обществен интерес (НПО) като гражданско участие и дейности за развитие на общността, изпълнение на проекти и др.
- **Права на човека:** Пише и разработва кампании за застъпничество и кампании за правата на човека.
- **Нови технологии:** Vox Cívica има желание да учи и да участва в разработването на нови технологии в областта на образованието, предприемачеството и др.

INNETICA (ES)

Това е фондация с нестопанска цел, чиято мисия е да насърчава сътрудничеството между организации в цяла Европа за насърчаване на европейските ценности в съответствие с член 2 от Договора за Европейския съюз.

Мисията му е да насърчава проекти за социални иновации, както и да развива образователни проекти и преподавателски дейности. Като европейска мрежа, тя обединява университети, публични органи, компании, центрове за обучение от различни страни, както и интелектуалци, професионалисти и доброволци, които допринасят със своите идеи и опит за промяна и подобряване на европейското общество.

За постигане на тези цели, той провежда различни дейности: конференции и срещи на национално и европейско ниво за образование, обучение, култура, научни изследвания и социални иновации; провежда кампании за разпространение на резултатите от реализираните от сдружението проекти; и създава и разработва цифрово съдържание, приложения и услуги на различни езици.

Основни направления на работа:

- **Образование и обучение:** Подобряване на качеството на образованието и обучението на партньорските организации чрез разработване на европейски проекти, които улесняват иновациите и обмена на добри практики.
- ИКТ, приложени към образованието и социалните и културни иновации: Използване на всички видове цифрови инструменти (като приложения, платформи за електронно обучение и др.).
- **Област на разпространение:** Проектира уебсайтове, управлява социални мрежи, разработва планове за разпространение, подготвя ръководства за корпоративна идентичност, проектира съобщения за пресата и др.
- Европейски проекти, свързани с различни теми (изкуство и култура, мигранти и младежи, ИКТ, околна среда и др.).

KEPDER (TR)

KEPDER предлага различни услуги и програми в различни области като: младеж и образование, спорт, околна среда, селско стопанство, европейско гражданство, култура, история, личностно развитие, доброволчество и програма Еразъм+. Разполага с екип от ментори, които напътстват младежите, както и доброволци, което дава допълнителна стойност на организацията.

Освен това тези доброволци си сътрудничат в разработването на програмираните дейности.

Една от целите на асоциацията е да насърчава участието и европейското гражданство, толерантността и гражданската солидарност. Както в областта на младежката политика, така и в областта на повишаването на европейската осведоменост, KEPDER развива младежки дейности, които насърчават активното гражданство и необходимостта от по-обединена Европа. По този начин

KEPDER насърчава младежките инициативи и подкрепя младите хора да участват в дейностите, които извършва, както и в разработените инициативи.

Дейности:

- **Обучение:**
- На местното население за различни култури, традиции, туризъм, селско стопанство, околна среда, природа и климат.
- Обществено здраве и здравно образование на младите хора.
- Професионално обучение за млади хора в света на бизнеса.
- Земеделие за младите.
- За проекти на НПО.
- За етнически групи за социално включване.
- Образователна работа с етнически групи (по-специално включването на ромските младежи в социалния живот и развитието на предприемаческите умения на тези млади хора).
- Европейски програми (в частност Еразъм+) в областта на младежта.
- Дейности за премахване на предразсъдъците между млади бежанци и млади турци.

FAIR CHANCE (BG)

- Целта на дейността на това сдружение е да насърчава доброто управление и разпространението на добри практики и алтернативни решения за развитието на гражданското общество, образованието, културата, туризма, икономиката и околната среда.
- Усилията на организацията са насочени към прилагане на стратегии за устойчиво развитие на местно ниво. Нейната цел е постигане на социално и икономическо развитие при зачитане на околната среда и прилагане на подход отгоре надолу в процесите на вземане на решения.

Дейности:

- Фондацията изпълнява образователни, научни и бизнес проекти в областта на международните и европейски проблеми, политики и изследвания, насърчаване на икономическото развитие и развитието на ИТ.
- В момента Fair Chance участва в проект за подпомагане на обучението и обучението по предприемачество чрез разработване на симулация, която ще разгледа всички теоретични и практически области на създаване на бизнес. Ментори и „ангели инвеститори“ ще бъдат на разположение, за да водят студентите през процеса на обучение, като всичко това е придружено от стабилно технологично решение. Цялата среда ще бъде приведена в съответствие със стандартите на фондовете за рисков

капитал, банковия сектор и опциите за групово финансиране, така че идеята за стартиране да може да бъде тествана и потвърдена като жизнеспособна и иновативна.

- Те работят с тези основни групи:
- Младите хора на пазара на труда.
- Младите нито работят, нито учат.
- Майки без партньор.
- Целта на дейността на това сдружение е да насърчава доброто управление и разпространението на добри практики и алтернативни решения за развитието на гражданското общество, образованието, културата, туризма, икономиката и околната среда.
- Усилията на организацията са насочени към прилагане на стратегии за устойчиво развитие на местно ниво. Нейната цел е постигане на социално и икономическо развитие при зачитане на околната среда и прилагане на подход отгоре надолу в процесите на вземане на решения.
- Дейности:
- Фондацията изпълнява образователни, научни и бизнес проекти в областта на международните и европейски проблеми, политики и изследвания, насърчаване на икономическото развитие и развитието на ИТ.
- В момента Fair Chance участва в проект за подпомагане на обучението и обучението по предприемачество чрез разработване на симулация, която ще разгледа всички теоретични и практически области на създаване на бизнес. Ментори и „ангели инвеститори“ ще бъдат на разположение, за да водят студентите през процеса на обучение, като всичко това е придружено от стабилно технологично решение. Цялата среда ще бъде приведена в съответствие със стандартите на фондовете за рисков капитал, банковия сектор и опциите за групово финансиране, така че идеята за стартиране да може да бъде тествана и потвърдена като жизнеспособна и иновативна.
- Те работят с тези основни групи:
- Младите хора на пазара на труда.
- Младите нито работят, нито учат.
- Майки без партньор.
- Етнически групи.

Целта на дейността на това сдружение е да насърчава доброто управление и разпространението на добри практики и алтернативни решения за развитието на гражданското общество, образованието, културата, туризма, икономиката и околната среда.

Усилията на организацията са насочени към прилагане на стратегии за устойчиво развитие на местно ниво. Нейната цел е постигане на социално и икономическо развитие при зачитане на околната среда и прилагане на подход отгоре надолу в процесите на вземане на решения.

Дейности:

Фондацията изпълнява образователни, научни и бизнес проекти в областта на международните и европейски проблеми, политики и изследвания, насърчаване на икономическото развитие и развитието на ИТ.

Целта на дейността на това сдружение е да насърчава доброто управление и разпространението на добри практики и алтернативни решения за развитието на гражданското общество, образованието, културата, туризма, икономиката и околната среда.

Усилията на организацията са насочени към прилагане на стратегии за устойчиво развитие на местно ниво. Нейната цел е постигане на социално и икономическо развитие при зачитане на околната среда и прилагане на подход отгоре надолу в процесите на вземане на решения.

Дейности:

Фондацията изпълнява образователни, научни и бизнес проекти в областта на международните и европейски проблеми, политики и изследвания, насърчаване на икономическото развитие и развитието на ИТ.

В момента Fair Chance участва в проект за подпомагане на обучението и обучението по предприемачество чрез разработване на симулация, която ще разгледа всички теоретични и практически области на създаване на бизнес. Ментори и „ангели инвеститори“ ще бъдат на разположение, за да водят студентите през процеса на обучение, като всичко това е придружено от стабилно технологично решение. Цялата среда ще бъде приведена в съответствие със стандартите на фондовете за рисков капитал, банковия сектор и опциите за групово финансиране, така че идеята за стартиране да може да бъде тествана и потвърдена като жизнеспособна и иновативна.

- Те работят с тези основни групи:
- Младите хора на пазара на труда.
- Младите нито работят, нито учат.
- Майки без партньор.
- Етнически групи.

1. Какво представляват програмите Еразъм+

1.1. Общо описание на програмите Еразъм+

Еразъм+ е безвъзмездна програма на Европейския съюз, обхващаща областите на образованието, младежта и спорта, изпълнявана между 2021-2027 г. Програмата Еразъм+ има за цел да предостави на хората нови умения, да засили личностното им развитие и да увеличи възможностите им за заетост, независимо от тяхната възраст и образование.

Програмата Еразъм+ стартира за първи път през 1987 г. като програма за обмен на студенти за насърчаване на обмена на студенти във висшето образование за един или два семестъра. Програмата претърпя структурни промени с течение на времето и се разшири, за да включва училищно образование, професионално образование, образование за възрастни и младежи, както и обмен на студенти и беше изпълнена по различни компоненти като Сократ, Леонардо да Винчи,

Учене през целия живот до 2013 г. През 2014-2020 г. период, с добавянето на областите образование и младеж, както и спорт, той беше обединен в една програма и наречен Еразъм+. Европейската комисия реши новата програма, която ще обхваща годините 2021-2027, да продължи да се нарича Еразъм+.

Програмата Еразъм е кръстена на холандския учен Еразъм (1469-1536), който е един от най-важните представители на ренесансовия хуманизъм и по някакъв начин „първият“ от днешните студенти по Еразъм+, тъй като той е бил едновременно студент и академик в различни европейски страни.

[For more information, check this promotional video of European Parliament Erasmus+.](#)

1.2. Възможности в областта на младежта, образованието и спорта, подкрепени от Европейския съюз

Европейският съюз (ЕС) предлага широка гама от възможности в областта на младежта, образованието и спорта чрез различни програми и инициативи. Тази подкрепа има за цел да повиши образователните нива на европейските граждани, да насърчи социалното и професионалното развитие на младите хора и да разпространи спорта във всички сегменти на обществото.

В този документ ще разгледаме подробно възможностите, които ЕС предоставя в следните области:

Младежки програми

- **DiscoverEU**: DiscoverEU е инициатива, стартирана и управлявана от Европейската комисия. Тази програма предлага безплатни билети за влак за младежи на възраст 18 години, за да изследват Европа и да придобият културен и социален опит в целия континент. Програмата има за цел да увеличи мобилността сред младите хора в Европа, да насърчи културното многообразие и да повиши осведомеността на младите хора за идентичността и гражданството на Европейския съюз (ЕС). DiscoverEU се изпълнява по програма Еразъм+ и получава финансиране от тази програма.
- **Erasmus+ Youth Exchanges**: Програмата Еразъм+ предоставя възможности на младите хора да опознаят различни култури и да придобият международен опит. Младежният обмен събира млади хора на възраст 13-30 години, за да работят по определена тема. Тези програми имат за цел да повишат културното разбиране и толерантност, като същевременно допринасят за личностното развитие на младите хора.
- **European Solidarity Program**: Европейската програма за солидарност подкрепя младите хора да участват в проекти за общественополезен труд. Тези проекти могат да бъдат в различни области като опазване на околната среда, социално подпомагане, образование и социална интеграция. Програмата предлага на млади хора на възраст 18-30 години възможност да работят като доброволци у нас или в чужбина. Участниците получават подкрепа за издръжка и пътни разходи за продължителността на проекта.

Образователни програми

- **Erasmus+ Higher Education**: Програмата Erasmus+ за висше образование предлага на студентите възможност да учат или да преминават стаж в чужбина. Тази програма помага на

студентите да придобият международен опит, да подобрят езиковите си умения и да опознаят различни образователни системи. Еразъм+ също дава предимство на студентите при намиране на работа след дипломиране.

- **Erasmus+ Vocational Education and Training (VET):** Програмата за професионално образование и обучение (ПОО) позволява на ученици от професионални колежи и професионални гимназии да провеждат стаж в чужбина. Тази програма помага на участниците да подобрят своите професионални умения и да станат конкурентоспособни на международния пазар на труда. Програмата насърчава и сътрудничеството между образователните институции.

Спортни програми

- **Erasmus+ Sport:** Програмата Еразъм+ Спорт подкрепя проекти за насърчаване на спорта и увеличаване на социалното сближаване чрез спорт. Той финансира проекти, представени от спортни клубове, федерации и други организации на гражданското общество. Еразъм+ Спорт особено подчертава приноса на спорта за физическото и психическото здраве и насърчава социалната солидарност.
- **Европейска седмица за здравословен живот и спорт:** Европейската седмица за здравословен живот и спорт е ежегодно събитие, което насърчава спорта и физическата активност в цяла Европа. През тази седмица тя има за цел да насърчи хората от всички възрасти да водят активен начин на живот чрез дейности, организирани от училища, спортни клубове, общини и различни организации.
- **Развитие на спортната инфраструктура:** ЕС предоставя финансова подкрепа за развитието на спортната инфраструктура и модернизацията на спортните съоръжения. Тази подкрепа е особено важно е да се увеличи участието на младите хора в спортни дейности и да се насърчи използването на спорта като инструмент за социална интеграция.
- Европейският съюз подкрепя личното и професионалното развитие на своите граждани, като предлага широка гама от възможности за младежта, образованието и спорта. Инициативи като програмата „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност дават възможност на младите хора да придобият международен опит и да участват в социални проекти, докато образователните програми предлагат на студентите и стажантите възможност да учат и да стажуват в чужбина. Спортните програми финансират важни проекти за насърчаване на спорта и увеличаване на социалното сближаване. Подкрепата на ЕС в тези области има за цел да създаде по-образовано, социално активно и здраво общество в цяла Европа.

2. Разбиране на потенциала на ромските младежи

2.1. Специфичните предизвикателства пред ромските младежи

Ромските младежи са изправени пред много специфични предизвикателства в съвременния европейски социално-политически контекст. Тези предизвикателства са многостранни и обхващат въпроси, свързани с образованието, заетостта, дискриминацията, социалното включване и политическото представителство. Ето някои от основните предизвикателства:

Образователни бариери

- Образователните бариери, пред които са изправени ромските младежи в Европа, са сериозен проблем, тъй като те ограничават възможностите за социална мобилност и поддържат цикли на бедност и маргинализация. Тези бариери могат да бъдат разбрани в няколко ключови области:
- Сегрегация, която се проявява чрез поставяне на ромски деца в отделни училища и класове, които обикновено са с по-ниско качество и разполагат с по-малко ресурси от тези, посещавани от неромски ученици. Тази сегрегация може да произтича както от изрични политики, така и от неофициални практики.
- Ромските деца са непропорционално поставени в специални образователни класове или училища за деца с увреждания, често без подходящо оценяване, което води до образование под стандартите, което не отговаря на техните нужди.
- Ранното напускане на училище се потвърждава от високия процент на отпадане. Ромските младежи имат значително по-висок процент на отпадане в сравнение с техните връстници. Факторите, допринасящи за това, включват икономически натиск, липса на образователна подкрепа и опит с дискриминация и тормоз.
- Икономически натиск, тъй като много ромски семейства живеят в бедност и могат да разчитат на децата си да допринасят за доходите на домакинството, което води до преждевременно напускане на училище.
- Ниско качество на образованието поради недостатъчните ресурси на училищата. Училищата, които обслужват предимно ромско население, често нямат основни ресурси, включително квалифицирани учители, подходящи съоръжения и учебни материали.
- Очаквания и обучение на учителите, тъй като в училищата от ромските общности учителите имат по-ниски очаквания към ромските ученици и може да не са адекватно обучени да отговорят на техните специфични образователни нужди или да работят по културно чувствителен начин.
- Труден достъп до образование в ранна детска възраст, тъй като това е ограничено записване на ромски деца, които е по-малко вероятно да бъдат включени в образователни програми в ранна детска възраст, които са от решаващо значение за развиване на основни умения и подготовка за начално образование. Барьерите включват разходи, липса на осведоменост и ограничена наличност на програми в ромските общности.

- Дискриминацията и тормозът представляват враждебна среда за ромските ученици, които често се сблъскват с дискриминация, предразсъдъци и тормоз от връстници, учители и училищни администратори. Тази враждебна среда може да доведе до по-ниско самочувствие, неангажираност и в крайна сметка отпадане от училище. Също така липсва подкрепа за ромските ученици по този въпрос. Училищачесто им липсват ефективни механизми за справяне и борба с дискриминацията и тормоза, което кара ромските ученици да се чувстват неподкрепени и изолирани.
- Слабо родителско участие и подкрепа поради образователната подготовка на родителите. Много ромски родители сами са имали ограничени образователни възможности, което може да повлияе на способността им да подкрепят образованието на децата си.
- Недоверие към институциите поради историческа и продължаваща дискриминация, което често е дълбоко вкоренено недоверие към образователните институции сред ромските семейства, което води до по-ниска ангажираност с училищната система.
- Езикови бариери на ромски ученици, които говорят ромски като свой майчин език и им липсва обучение на немайчин език. Ромските деца могат да говорят ромски или друг език у дома, докато обучението в училище е на националния език. Тази езикова бариера може да попречи на тяхното разбиране и способността им да се ангажират пълноценно в класната стая.
- Ограничен достъп до висше образование поради социално-икономическите бариери и дискриминационни практики, които често ограничават достъпа на ромските младежи до университети и институции за висше образование.

Дискриминация при наемане на работа

- Дискриминацията при наемане на работа срещу ромските младежи в Европа е значителна бариера, която допринася за високи нива на безработица и лошо качество на работата в тази общност. Тази дискриминация е многопластова, включваща преки предразсъдъци, системни пристрастия и структурни неравенства. Ето основните аспекти:
- Пряка дискриминация чрез предубедени практики за наемане. Много работодатели имат пристрастия към ромите, което води до дискриминационни практики при наемане. Кандидатите от ромски произход могат да бъдат отхвърлени въз основа на тяхната етническа принадлежност, а не на техните квалификации.
- Негативните стереотипи за ромите, като например възприятията за ненадеждни или ненадеждни, могат да повлияят на решенията за наемане и отношението на работното място.
- Системни бариери като лош достъп до образование и обучение. Ромските младежи често имат ограничен достъп до качествено образование и професионално обучение, което ограничава способността им да придобият уменията, необходими за много работни места. Тази празнина в образованието се превръща в по-малко възможности на пазара на труда.

- Неадекватни услуги за подкрепа поради липса на целенасочени услуги за подкрепа на заетостта за роми, като програми за намиране на работа, кариерно консултиране и схеми за обучение, съобразени с техните нужди.
- Дискриминация на работното място, която се проявява във враждебна работна среда. Ромските служители могат да се сблъскат с враждебност, тормоз и дискриминация от страна на колеги и ръководители, създавайки неприветлива работна среда.
- Ограничено кариерно израстване, като например, дори когато ромите си осигурят работа, те могат да срещнат пречки пред кариерното си развитие поради дискриминационни практики на работното място, като например пропускане за повишения.
- Несигурна заетост, изразяваща се в неформални и нестабилни работни места. По-вероятно е ромските младежи да бъдат наети на неформални, нископлатени и нестабилни работни места без подходящи договори, сигурност на работното място или обезщетения. Тази несигурна заетост често няма правна защита и социална сигурност.
- Експлоатация, която се изразява в някои случаи, когато ромските работници са подложени на експлоататорски условия на труд, включително несправедливи заплати, лоши условия на труд и прекомерно работно време.
- Географска и социална изолация поради сегрегирани условия на живот. Много роми живеят в сегрегирани и маргинализирани общности с ограничен достъп до пазара на труда. Физическата отдалеченост от икономическите центрове и липсата на транспорт допълнително възпрепятства възможностите за заетост.
- Липсата на социални мрежи поради социално изключване, известна като социални мрежи, може да помогне при намирането на възможности за работа, които са от решаващо значение в много контексти на заетост.
- Правни и политически рамки, които развиват неефективно правоприлагане. Дори когато съществуват антидискриминационни закони, те често се прилагат зле. Ромите може да не са наясно с правата си или да не желаят да докладват за дискриминация поради страх от отмъщение или липса на доверие в властите.
- Липса на целенасочени политики, изразяваща се често в липса на всеобхватни и целенасочени политики за заетостта, които са насочени към специфичните нужди и предизвикателства, пред които са изправени ромските младежи.

Социално изключване и дискриминация

- Социалното изключване и дискриминацията оказват значително влияние върху ромските младежи в Европа, поддържайки цикли на бедност, маргинализация и ограничени възможности. Този многостранен проблем обхваща различни форми на дискриминация и социални бариери. Ето основните аспекти:

- Расова ежедневна дискриминация, чиито ромски младежи често се сблъскват с расизъм и предрасъдъци в ежедневните взаимодействия, включително в обществени места, магазини и услуги. Тази постоянна дискриминация насърчава чувството за отчуждение и изключване.
- Неформалната институционална дискриминация от публични институции, като училища, доставчици на здравни услуги и правоприлагащи органи, допълнително маргинализира ромските общности. Това може да се прояви в пристрастно отношение, неравен достъп до услуги и дискриминационни политики.
- Социална сегрегация, особено жилищна сегрегация. Много роми живеят в сегрегирани, маргинализирани общности с неподходящи жилища и инфраструктура. Тези райони често са изолирани от основното общество и им липсват основни услуги като чиста вода, канализация и транспорт.
- Образователна сегрегация, при която ромските деца често биват настанявани в отделни училища или класове с по-ниско качество, което ограничава възможностите им за образование и засилва социалните разделения.
- Икономическата маргинализация се дължи на бедността. Значителна част от ромите живеят в бедност, което се отразява на достъпа им до стоки от първа необходимост, здравеопазване, образование и възможности за работа. Икономическите трудности изострят социалното изключване и ограничават възходящата мобилност.
- Безработицата и непълната заетост, които се проявяват чрез висок процент на безработица и непълна заетост сред ромските младежи, водят до икономическа нестабилност и допълнително социално изключване. Дискриминацията на пазара на труда допринася за тези високи нива на безработица.
- Различия в здравеопазването, особено поради трудния достъп до здравеопазване. Ромските младежи често се сблъскват с бариери пред достъпа до здравеопазване, включително дискриминация от страна на доставчиците на здравни услуги, липса на информация и икономически ограничения. Това води до по-лоши здравни резултати и ограничен достъп до превантивни грижи.
- Стресът и травмата, свързани с живота в маргинализирани условия, съчетани с преживяванията на дискриминация, могат да повлияят отрицателно на психичното здраве на ромските младежи. Ограниченият достъп до услуги за психично здраве изостря тези предизвикателства.
- Културна маргинализация и стигматизация на ромската култура и идентичност, които често са стигматизирани и неразбрани от по-широкото общество. Тази културна маргинализация допринася за социалното изключване и възпрепятства способността на ромските младежи да изразяват и празнуват своето наследство.
- Борби за идентичност, проявени от ромски младежи, които балансират между своето културно наследство и натиска да се асимилират в основното общество. Това може да доведе до загуба на културна идентичност и проблеми със самочувствието.
- Ограничено гражданско участие и политическо изключване, тъй като ромските общности са недостатъчно представени в политическите институции и процесите на вземане на решения.

Тази липса на представителство означава, че техните специфични нужди и опасения често се пренебрегват при изготвянето на политики.

- Бариери пред гражданската ангажираност поради дискриминация и маргинализация, които ограничават способността на ромските младежи да се ангажират с граждански дейности и да участват в политически процеси. Това включва бариери пред гласуването, кандидатстването за длъжност и участието в обществени организации.
- Лоши и неадекватни социални услуги и подкрепа. Ромските младежи често имат ограничен достъп до социални услуги и системи за подкрепа, което изостря тяхната маргинализация. Това включва липса на достъп до социални помощи, жилищна помощ и правна помощ.
- Дискриминацията в социалните услуги се проявява, когато ромските младежи имат достъп до социални услуги и могат да се сблъскат с дискриминация и предубедено отношение от доставчиците на услуги, което допълнително ги възпира да потърсят помощ.
- Политическо недостатъчно представителство или липса на представителство. Ромските общности са слабо представени в политическите институции и процесите на вземане на решения на местно, национално и европейско ниво. Тази липса на представителство означава, че техните специфични нужди и проблеми често се пренебрегват при изготвянето на политики.
- Ограниченото гражданско участие поради бариерите пред гражданската ангажираност и политическото участие, включително дискриминационни практики и липса на подкрепа за ромски политически кандидати, възпрепятства способността на ромските младежи да влияят върху политиките, които засягат живота им.

2.2. Как програмите Еразъм+ могат да помогнат за преодоляване на тези предизвикателства

Програмата Еразъм+, инициатива на ЕС, която подкрепя образованието, обучението, младежта и спорта, предлага различни възможности, които могат да помогнат на ромските младежи да преодолеят предизвикателствата, свързани със социалното изключване, дискриминацията и ограничените възможности. Ето как Еразъм+ може да се използва за справяне с тези проблеми:

Възможности за образование

Програмата Еразъм+ предлага разнообразие от образователни възможности, които са особено полезни за ромските младежи, като се справя с уникалните предизвикателства, пред които са изправени, и насърчава тяхното приобщаване и овластяване. Ето подробните образователни възможности, предоставени от Еразъм+ за ромски младежи:

- Мобилност за висше образование за ромски студенти, която им помага да кандидатстват за стипендии за обучение в чужбина в участващи университети. Тези стипендии покриват разходите за обучение, пътуване и живот, което прави висшето образование по-достъпно.

- Програми за обмен, които помагат на ромските студенти да участват в семестриални или едногодишни програми за обмен, което им позволява да изпитат различни образователни системи и култури. Тази експозиция помага за разширяване на техните академични и лични хоризонти.
- Прехвърляне на кредити, тъй като курсовете, взети в чужбина, се признават от местната институция, осигурявайки безпроблемно академично развитие.
- Професионално образование и обучение, което чрез програмите за ПОО мобилност позволява на ромските младежи да преминат професионално обучение в други страни от ЕС. Те придобиват практически умения и трудов опит в различни области, подобрявайки пригодността си за заетост.
- Стажовете и чиракуването им помагат да финансират стажове в компании или професионални училища и предоставят практически опит и възможности за професионално развитие.
- Развитието на уменията в рамките на програмите за ПОО се фокусира върху придобиването на специфични за работата твърди умения, както и на меки умения като работа в екип, комуникация и решаване на проблеми.
- Младежният обмен и проектите за мобилност като краткосрочен обмен между групи млади хора от различни страни ще насърчат културното разбирателство, социалното включване и личностното израстване. Ромските младежи могат да участват в дейности, които насърчават межкултурния диалог и обучение.
- Европейската доброволческа служба (EVS) в рамките на ромските младежи могат да работят доброволци в чужбина, придобивайки ценен житейски опит, умения и допринасяйки за проекти на общността. Възможностите за доброволчество често включват настаняване, храна и малка надбавка.
- Стратегически партньорства в рамките на проекти за сътрудничество и иновации, тъй като програмата Еразъм+ финансира стратегически партньорства между училища, университети, НПО и обществени организации за разработване и изпълнение на приобщаващи образователни проекти. Тези партньорства са насочени към подобряване на образователните практики и насърчаване на социалното включване, включително ромската младеж. Също така, съвместните проекти са предназначени за разработване на нови методи на преподаване, учебни програми и образователни инструменти, които отговарят на нуждите на групите в неравностойно положение, включително ромски младежи.
- Съвместните магистърски степени на Erasmus Mundus предлагат престижни съвместни магистърски програми, предоставяни от консорциуми от университети. Ромските студенти могат да кандидатстват за напълно финансирани стипендии, покриващи разходи за обучение, пътуване и живот.

- Задачи за проследяване на работата и преподаване, които помагат на учителите да участват в задачи за наблюдение и преподаване в различни страни, като подобряват уменията и знанията си, за да подкрепят по-добре ромските ученици.
- Политики и инициативи за приобщаващо образование, които насърчават приобщаващи политики и практики в институциите за висше образование, като гарантират, че те са достъпни и подкрепящи ромските студенти.
- Младежко участие и гражданска ангажираност, които по проект, финансиран от програма Еразъм+, насърчават активното участие на младите хора в гражданския и политически живот. Тези проекти дават възможност на ромските младежи да станат активни граждани и лидери на общността. Освен това има много обучения и семинари, които отварят възможности за ромски младежи да участват в обучения и семинари за лидерство, застъпничество и гражданска ангажираност.
- Подкрепа за реформа на политиката, осигурена от Европейската комисия Еразъм+, която подкрепя инициативи, които допринасят за реформа на политиката в секторите на образованието и младежта, като се фокусира върху равенството, достъпа и качеството. Тези проекти могат да помогнат за справяне със системните бариери, пред които са изправени ромските младежи.
- Инициативи за научни изследвания и иновации, които се финансират за изследователски проекти, които изследват иновативни решения за подобряване на образователните резултати за маргинализирани групи, включително ромски младежи.

Възможности за работа

- Програмата Еразъм+ може значително да допринесе за намаляване на младежката безработица сред ромските младежи чрез многостранен подход. Чрез подобряване на професионалното обучение, предоставяне на възможности за мобилност и обмен, подкрепа на предприемачеството, развиване на основни умения, предлагане на услуги за подкрепа на заетостта, ангажиране на общности, насърчаване на партньорства и застъпничество за промени в политиката, Еразъм+ може да създаде пътища към устойчива заетост за ромските младежи в цяла Европа.
- Предприемачеството и самостоятелната заетост се подкрепят от програми за обучение по предприемачество, тъй като Еразъм+ може да финансира проекти, които предоставят обучение по предприемачество, включително бизнес планиране, финансово управление, маркетинг и достъп до финансиране. Това дава възможност на ромските младежи да започнат и управляват собствен бизнес, създавайки възможности за самостоятелна заетост.
- Иновационни центрове и бизнес инкубатори специално за ромски младежи, които могат да осигурят ресурси, менторство и подкрепа, необходими за разработване и стартиране на успешни бизнес начинания.

- Развитието на уменията и ученето през целия живот, които развиват житейски умения чрез обучение за меки умения, като предлагат програми за обучение, които се фокусират върху основни житейски умения (напр. финансова грамотност, комуникация) и меки умения (напр. работа в екип, решаване на проблеми), могат да подобрят пригодността за заетост на ромските младежи и ги подготвят за различни работни роли.
- Дигитални умения и ИКТ обучение чрез предоставяне на достъп до дигитална грамотност и ИКТ обучение, което гарантира и оборудва ромските младежи с уменията, необходими за съвременната работна сила. Еразъм+ може да подкрепи инициативи, които предлагат обучение по основни компютърни умения, кодиране, дигитален маркетинг и други подходящи области.
- Услуги за подкрепа на заетостта Кариерно ориентиране и консултиране, тъй като Еразъм+ може да финансира проекти, които предлагат услуги за кариерно ориентиране и консултиране, съобразени с нуждите на ромските младежи. Тези услуги могат да им помогнат да идентифицират кариерни цели, да разработят стратегии за търсене на работа и да се подготвят за интервюта за работа.
- Програми за намиране на работа и подкрепа чрез разработване на програми, които свързват ромски младежи с потенциални работодатели и осигуряват постоянна подкрепа за осигуряване на успешна интеграция на работното място. Това може да включва менторски програми и последващи услуги.
- Ангажираност и овластяване на общността Проекти за заетост в общността, финансирани от програма Еразъм+, които ангажират местните общности в създаването и изпълнението на проекти за заетост, гарантират, че инициативите са чувствителни към културата и са насочени към специфичните нужди на ромските младежи. Участието на общността може също така да насърчи благоприятна среда за инициативи за заетост.
- Участието на родителите и общността чрез включване на родители и лидери на общността в инициативи за заетост ще увеличи мрежата за подкрепа на ромските младежи. Семинарите и информационните сесии могат да помогнат на семействата да разберат и подкрепят стремежите на децата си към работа.
- Партньорства и сътрудничества Публично-частни партньорства, които насърчават партньорствата между образователни институции, предприятия и неправителствени организации и създават цялостни програми, които предоставят както теоретично образование, така и практически опит. Тези сътрудничества могат да предложат по-широка гама от ресурси и възможности за заетост на ромските младежи.
- Сътрудничество с неправителствени организации и обществени организации, които чрез тясна работа с неправителствени организации, специализирани в проблемите на ромите, могат да помогнат за приспособяването на проектите по Еразъм+ да бъдат по-ефективни.

Тези организации често имат дълбока представа за предизвикателствата и нуждите на ромските общности.

- Изследвания, застъпничество и разработване на политики относно бариерите пред заетостта, тъй като Програмата Еразъм+ финансира изследователски проекти, които анализират бариерите пред заетостта, пред които са изправени младежите от ромски произход, и могат да предоставят ценна информация за разработване на ефективни интервенции. Това изследване може да информира за промените в политиката и дизайна на целеви програми за заетост.
- Застъпничество и развитие на политики, което използва резултатите от изследванията, за да се застъпва за промени в политиките на местно, национално и европейско ниво. Еразъм+ може да подкрепи инициативи, които имат за цел да повлияят на политиките за заетостта и пазара на труда, за да бъдат по-приобщаващи ромските младежи, като насърчават равните възможности и се борят с дискриминацията.

3. Как да се възползвате от програмите Еразъм+

3.1. Процес на кандидатстване и изисквания

Програмата Еразъм+ е инициатива, финансирана от ЕС, която подкрепя образованието, обучението, младежта и спорта в Европа. Ако се интересувате от участие в Еразъм+, ето общ преглед на процеса на кандидатстване:

- **Проучете и изберете програма:** Започнете с проучване на програмата Еразъм+ и нейните различни възможности. Определете коя програма отговаря на вашите интереси, академични цели и критерии за допустимост. Еразъм+ предлага различни възможности като обмен на обучение, стажове, доброволчество и др. [You can check out the Erasmus+ 2024 Guide here.](#)
- **Проверка на допустимостта:** Уверете се, че отговаряте на критериите за допустимост за конкретната програма, от която се интересувате. Критериите за допустимост могат да варират в зависимост от вида дейност (учене, стаж, доброволчество и т.н.), вашето образователно ниво и вашата страна на произход. [You can find more info about the criteria here.](#)
- **Свържете се с вашата институция:** Ако сте студент, говорете с международния офис или координатора на Еразъм+ във вашата институция. Те могат да предоставят информация за наличните възможности, срокове за кандидатстване и процедури за кандидатстване. Ако сте член на персонала или представител на организация, можете също да се свържете със съответния отдел за насоки. [You can find more information visiting the National Agencies websites, here you have the directory.](#)
- **Подгответе необходимите документи:** В зависимост от програмата, за която кандидатствате, може да се наложи да подгответе различни документи като CV/автобиография, мотивационно писмо, сертификат за владеење на език (напр. английски, ако е необходимо), академични справки, препоръчителни писма и др. не забравяйте да прочетете внимателно указанията за кандидатстване и да предоставите цялата необходима документация. [You can check the here to get more information about this kind of documents.](#)
- **Изпратете заявление:** Следвайте инструкциите за кандидатстване, предоставени от вашата институция или организацията, управляваща програмата Еразъм+ във вашата страна. Заявленията обикновено се подават онлайн чрез специални платформи или портали. Имайте предвид крайните срокове за кандидатстване, тъй като закъснелите документи може да не бъдат взети под внимание. [Here you have a guide on the Erasmus+ webpage to show you how to apply to the different processes.](#)
- **Процес на подбор:** След крайния срок за кандидатстване комисия за подбор ще прегледа кандидатурите и ще избере кандидати въз основа на различни критерии като академично представяне, езикови умения, мотивация и съответствие с целите на програмата. Процесът на подбор може да включва интервюта или оценки в зависимост от програмата. [In this video you will find some useful tips to prepare the interviews.](#)
- **Подготовка преди заминаване:** Ако бъдете избрани, ще получите информация за уговорките преди заминаването, включително визови процедури (ако е приложимо), опции

за настаняване, здравна застраховка и други практически въпроси. Може също да се наложи да присъствате на сесии за ориентиране преди заминаване. [Salto Youth](#) обикновено подготвя някои обучения и ръководства, които можете да потърсите, за да получите повече информация за мястото, до което ще пътувате, и изискванията.

- **Участие:** След като всички подготовки са завършени, можете да започнете своето изживяване по Еразъм+, независимо дали става въпрос за обучение в чужбина, стаж, доброволчество или участие в друга дейност. Възползвайте се максимално от опита си, като се ангажирате активно с местната общност, потопите се в културата и се възползвате от възможностите за лично и професионално развитие.
- **Оценка и докладване:** След като завършите дейността си по Еразъм+, може да бъдете помолени да предоставите обратна връзка и да участвате в анкети за оценка, за да помогнете за подобряването на програмата. Поддържайте връзка с вашата институция или Националната агенция на Еразъм+ за всякакви изисквания за докладване. [You can follow this guide here.](#)

Не забравяйте, че процесът на кандидатстване може леко да варира в зависимост от вашата държава и конкретната програма Еразъм+, за която кандидатствате. Важно е внимателно да прочетете и следвайте инструкциите, предоставени от вашата институция или съответните органи.

3.2. Потенциални бариери, пред които могат да се изправят ромските младежи, когато кандидатстват по програми и стратегии за преодоляването им

Членовете на ромската общност могат да се сблъскат с различни бариери при кандидатстване по програмите на Еразъм+. Тези бариери могат да включват социални, икономически, културни и институционални предизвикателства. Ето някои потенциални бариери и стратегии за преодоляването им:

- **Достъп до информация:** Липса на достъп до информация за програмите Еразъм+ поради ограничени усилия за обхват или комуникационни канали, които не достигат ефективно до ромските общности.

Стратегия: Увеличете усилията за популяризиране чрез партньорство с обществени организации, местни НПО и групи за застъпничество на ромите, за да разпространите информация за възможностите на Еразъм+. Използвайте множество канали за комуникация, като събития в общността, социални медии и местни вестници, за да достигнете до ромски лица и семейства. Този проект сам по себе си е невероятен пример за повишаване на осведомеността относно възможностите, които програмата Еразъм+ може да им предложи.

- **Език и грамотност:** Ограниченото владение на официалния език на приемащата страна или ниските нива на грамотност може да възпрепятстват участието в процеса на кандидатстване и интегрирането в приемащата среда.

Стратегия: Предоставяне на езикова подкрепа и ресурси, включително преведени материали за кандидатстване и езикови курсове, съобразени с нуждите на ромските кандидати. Предложете езиково обучение преди заминаване за подобряване на комуникационните умения и сесии за културно ориентиране, за да улесните интегрирането в приемащата общност.

Примери за тези ресурси могат да бъдат [EduRoma](#) приложение от Ромския образователен фонд.

- **Финансови ограничения:** Икономическото неравностойно положение и финансовата несигурност може да попречат на ромите да покрият разходите, свързани с участието в дейности по Еразъм+, като пътни разходи, настаняване и разходи за живот.

Стратегия: Предлагайте финансова помощ и стипендии, специално насочени към кандидатите от ромски произход, за покриване на пътни и дневни разходи. Предоставете информация за наличните възможности за финансиране, грантове и схеми за финансова подкрепа, предлагани от Еразъм+ и други източници. Застъпник за приобщаващи политики за финансиране, които дават приоритет на многообразието и социално-икономическото включване.

[Roma Education Fund](#) е международна организация, посветена на насърчаването на образователните възможности за ромски деца и младежи. Те предоставят стипендии, грантове и подкрепа за изграждане на капацитет на училища, учители и неправителствени организации, работещи по проекти за образование на ромите в Централна и Източна Европа.

- **Дискриминация и стереотипи:** Дискриминацията, предразсъдъците и стереотипите срещу ромите могат да създадат бариери пред достъпа до възможности за образование и работа, включително участие в програми Еразъм+.

Стратегия: Прилагане на антидискриминационни политики и кампании за повишаване на осведомеността, за да се противопоставят на стереотипите, да се борят с предразсъдъците и да насърчават многообразието и включването в рамките на програмите на Еразъм+ и приемащите институции. Осигуряване на обучение за персонала и участниците относно културната чувствителност, межкултурната комуникация и приобщаващите практики.

European Roma Rights Centre е международна правозащитна организация, която се застъпва за правата на ромските общности в цяла Европа. Те провеждат изследвания, правно застъпничество и стратегически съдебни спорове за борба с дискриминацията, подобряване на достъпа до правосъдие и насърчаване на равни възможности за ромските лица и семейства.

- **Културни различия и социална интеграция:** Културните различия и социалната изолация могат да повлияят на цялостното изживяване и благосъстоянието на ромските участници в програмите на Еразъм+, което води до чувство на отчуждение или изключване.

Стратегия: Насърчаване на подкрепяща и приобщаваща среда чрез насърчаване на межкултурния диалог, осъзнаване на многообразието и взаимно уважение между участниците. Насърчават межкултурния обмен и сътрудничество чрез съвместни дейности, културни събития и инициативи за ангажиране на общността. Осигурете наставничество и програми за партньорска подкрепа, за да помогнете на ромските участници да се справят с културните предизвикателства и да изградят социални мрежи.

Phiren Amencae е мрежа от ромски и неромски доброволци и организации, които работят заедно за противопоставяне на стереотипите, борба с дискриминацията и насърчаване на социалното включване. Организирант международни доброволчески проекти, обучителни семинари, и кампании за застъпничество, фокусирани върху овластяването на ромските младежи и межкултурния диалог.

Чрез справяне с тези пречки и прилагане на целенасочени стратегии програмите Еразъм+ могат да насърчат по-голямо участие и приобщаване на ромите, като им дават възможност да се възползват от ценните възможности за образование, обучение и личностно развитие, предлагани от програмата.

За повече информация можете да проверите наличната информация по темата за организации като [European Union Agency for Fundamental Rights \(FRA\)](#), [Council of Europe](#), и [United Nations Development Programme \(UNDP\)](#).

4. Възможности за образователен и културен обмен

4.1. Възможности за образователен и културен обмен, предлагани чрез програмите Еразъм+

Erasmus+ Youth Exchanges

Младежният обмен (KA152-YOU) позволява на млади хора от най-малко две различни държави да се съберат за определен период от време около тема от взаимен интерес и да научат повече за културите на другите. По време на младежния обмен участниците, подкрепени от ръководители на групи, съвместно изпълняват програма от дейности чрез семинари, дискусии, симулации и т.н., проектирани и подготвени от тях преди обмена.

Те използват информално образование и методи на неформално (неформално-неструктурирано) обучение, учат предмет по интерактивен начин.

Младежният обмен дава възможност на младите хора да подобрят своите компетенции, да придобият информираност по социално значими въпроси/тематични области, да открият нови култури, навици и начин на живот, особено чрез партньорско обучение, и да укрепят ценности като солидарност, демокрация и приятелство. В рамките на тази програма младите хора могат да участват в проекти в чужбина, както и да изпълняват международни проекти в Турция.

Erasmus+ Training Courses

Курсът за обучение по Еразъм+ е международна програма, която се фокусира върху обмена на идеи за намиране на решение на конкретен проблем и предлага иновативни насоки на участниците.

Обучителните курсове помагат на участниците да повишат осведомеността. Освен това, като предоставя нови и различни перспективи, той допринася за превръщането в по-ориентирани към решения и универсално мислещи личности в края на програмата. Тя дава възможност на участниците да представят собствените си проекти в международна среда и да постигнат по-добри резултати чрез споделяне на различни идеи. Подпомагайки личностното развитие на хората, те могат да постигнат по-добри позиции в бизнес живота.

Тези курсове са отворени за всички над 18 години. Въпреки това, в някои проекти може да се изисква от участниците да владеят определено ниво на чужд език или може да се очаква да сте тясно свързани с темата на проекта в ежедневието си. Продължителността на програмата е между 5-21 дни.

4.2. Как ромските младежи могат да придобият нови умения чрез тези програми

Езикови умения

Ромските младежи, участващи в горепосочените програми, могат да научат нови езици или да подобрят съществуващите си езикови умения, като учат или стажуват в чужбина. Изучаването на езици не само улеснява ежедневната комуникация, но също така дава възможност на хората да разберат културните различия и да общуват по-ефективно в международен план. Езиковите умения увеличават възможностите за работа и обучение, позволявайки на участниците да бъдат по-конкурентоспособни на международния пазар на труда. Например млади хора, които придобият компетентност в широко използван език като английския, могат да имат шанса да работят в мултинационални компании или да участват в международни академични програми.

Межкултурна комуникация

Предлага на ромските младежи възможността да взаимодействат с различни култури и да развият умения за межкултурна комуникация. Ученето или работата в различни страни помага за укрепване на ценности като толерантност, разбиране и уважение. Уменията за межкултурна комуникация позволяват на ромските младежи да станат глобални граждани и да допринесат за развитието си в международно активни личности. Тези умения могат също да помогнат за увеличаване на многообразието и включването в рамките на ромските общности и за укрепване на диалога между общностите.

Професионални умения

Програмите за професионално обучение и стаж по Еразъм+ позволяват на младите хора от ромски произход да придобият практически умения и трудов опит, необходими в света на труда. Тези програми позволяват на младите хора да се специализират в конкретна област и да придобият търсени на пазара на труда компетенции. Например млади хора, които имат възможност да стажуват в области като информационни технологии, инженерство, туризъм или здравеопазване, увеличават шансовете си за кариера в тези сектори. Професионалните умения и трудовият опит повишават пригодността за заетост на участниците и допринасят значително за тяхното кариерно развитие.

Академични и изследователски умения

Ромските младежи, участващи в програми за висше образование, могат да развият своите изследователски умения чрез академично обучение в различни образователни системи. Обучението в различни университети предлага на участниците възможността да придобият задълбочени познания в различни академични дисциплини и да изпълняват изследователски проекти. Това им позволява да подобрят своите академични постижения и да продължат образованието си. Изследователските умения също помагат на участниците да развият критично мислене и аналитични умения, които са от голямо значение в академичния и професионалния живот.

Социални и лични умения

Програмите за младежки обмен позволяват на ромските младежи да развият социални и лични умения като работа в екип, лидерство, решаване на проблеми и критично мислене. Тези програми позволяват на младите хора да затвърдят своите социални умения, като работят с връстници от различни култури. Умения като работа в екип и лидерство помагат на участниците да успеят както в личния, така и в професионалния живот. Уменията за решаване на проблеми и критично мислене позволяват на младите хора да се справят с предизвикателствата, пред които са изправени, и да разработят иновативни решения.

Европейски ценности и гражданско съзнание

Програмите за културен обмен повишават осведомеността за европейските ценности и активното гражданство. Чрез тези програми ромските младежи научават за ценности като демократично участие, човешки права и социална справедливост и прилагат тези ценности на практика в ежедневието си. Основните ценности на Европейския съюз за зачитане на правата на човека, демокрацията, равенството и върховенството на закона допринасят за индивидуалното и социалното развитие на младите хора. Тези ценности позволяват на ромските младежи да станат по-активни и осъзнати личности в обществото.

5. Комуникация и подкрепа

5.1. Стратегии за общуване с ромски младежи и насърчаването им да участват в програмата

Ефективното общуване с ромските младежи и насърчаването на участието им в програмата Еразъм+ изисква нюансиран подход, който признава разнообразните културни, икономически и социални реалности, пред които са изправени. Ето някои стратегии, които могат да бъдат използвани:

Ангажираност и сътрудничество на общността

- **Партнирайте с местни лидери:** Работете с местни ромски лидери, обществени организации и училища, за да изградите доверие и разбирателство. Тези лидери често имат уважение и влияние и могат да действат като мостове между програмата Еразъм+ и общността.
- **Работилници на общността:** Организирайте семинари в ромски общности, за да ги информирате за възможностите на Еразъм+. Трябва да се гарантира, че те се улесняват от лица, които идват от общността или имат силни връзки с нея.

Персонализирана комуникация

- **Културна чувствителност:** Адаптиране на комуникационните методи, за да бъдат културно чувствителни. Използването на език, символи или разкази, които резонират с ромската общност, може да увеличи ангажираността.
- **Визуални и вербални съобщения:** Използване на визуални средства, разказване на истории и препоръки от предишни роми участници, които са се възползвали от програмата. Това може да помогне да се илюстрират практическите ползи и да предизвика интерес.

Достъпност и поддръжка

- **Предоставяне на езикова поддръжка:** Предлагането на материали и подкрепа на техните родни езици (ако е различен от националния) може да помогне за преодоляване на бариерите пред разбирането и ангажираността.
- **Насоки и менторство:** Създаване на менторски програми, при които ромски студенти, които се интересуват от Еразъм+, могат да получат насоки от някой, който вече се е ориентирал в процеса.

Приобщаващ дизайн на програмата

- **Преодоляване на практическите бариери:** Разбиране и справяне с практическите бариери, пред които могат да се изправят ромските младежи, като транспорт, езикови бариери, достъп до интернет или документи. Предоставянето на решения за тях може значително да улесни процеса на участие.

- **Гъвкави процеси за кандидатстване:**Опростете и осигурете гъвкавост в процесите на кандидатстване, за да се адаптирате към различни образователни и жизнени обстоятелства.

Образователни инициативи

- **Училищни кампании:** Провеждане на информационни кампании в училища със значително ромско население. Ангажиране на учители и съветници в насърчаването на тези възможности като част от кариерното ориентиране.
- **Стипендии и финансова помощ:** Ясно рекламиране на всякакви стипендии или финансова подкрепа, налична специално за ромски студенти, за да се помогне за облекчаване на икономическите бариери.

Изграждане на доверие и приемственост

- **Последващи действия:** Непрекъснато ангажиране с общността дори след семинари или информационни сесии. Редовните последващи действия могат да помогнат за поддържане на интереса и да помогнат на потенциалните кандидати да се ориентират в процеса.
- **Истории на успеха:** Редовно подчертаване и отбелязване на успешните истории на ромски студенти в Еразъм+, за да се изгради положителен разказ около програмата в рамките на общността.

Работа в мрежа и излагане

- **Посещения за експозиция:**Организиране на експозиционни посещения за ромски младежи в университети или институции, участващи в Еразъм+. Срещата с настоящи студенти и разглеждането на съоръженията може да демистифицира опита и да ги мотивира да кандидатстват.
- **Онлайн платформи:** Използване на социални медии и онлайн форуми за достигане до по-млада аудитория, където те са най-активни. Създаване на ангажиращо съдържание, което може лесно да се споделя, за да се повиши осведомеността.
- Прилагането на тези стратегии изисква последователни усилия и отдаденост за разбиране на уникалните предизвикателства, пред които са изправени ромските младежи. Ефективната комуникация и ангажираност могат не само да насърчат участието им в програми като Еразъм+, но и да допринесат за тяхното по-широко образователно и социално овластяване.

5.2. Методи за предоставяне на подкрепа и насоки

Подпомагането на ромски младежи при разработването, изпълнението и отчитането на проекти по Еразъм+ включва многостранен подход, който се фокусира върху достъпността, наставничеството и постоянната подкрепа. Ето няколко ефективни метода, които трябва да имате предвид:

Подготовка и поддръжка при планиране

- **Семинари и обучителни сесии:** Предлага конкретни семинари за това как да се проектира и планира проект по Еразъм+, като се фокусира върху практически умения като писане на предложения, управление на бюджет и планиране на проекти.
- **Набор от инструменти и ресурси:** Разработване на набор от инструменти, който включва шаблони, контролни списъци и ръководства, специално пригодени да помогнат на ромските младежи да се ориентират в началните етапи на разработване на проекта.

Менторски програми

- **Наставничество от връстници:** Свързване на ромски младежи с връстници, които са участвали успешно в проекти по Еразъм+. Тези ментори могат да предоставят прозрения от първа ръка, насърчение и практически съвети.
- **Професионално ръководство:** Създаване на мрежа от професионалисти, които могат да предлагат периодични консултации по време на жизнения цикъл на проекта. Това може да включва академични съветници, ръководители на проекти и експерти по даден предмет.

Финансова навигация

- **Подкрепа за финансово планиране:** Осигуряване на обучение по финансови аспекти на проекти по Еразъм+, като бюджетиране, управление на средства и финансово отчитане. Това е от решаващо значение за съответствието и успешното управление на проекти.
- **Достъп до микрогрантове:** Предлагање на малки грантове за подпомагане на първоначалните разходи по проекта, като се гарантира, че финансовите бариери не възпрепятстват участието.

Техническа помощ

- **Технологичен достъп:** Гарантиране, че участниците имат достъп до необходимите технологични ресурси, включително компютри и достъп до интернет, които са от съществено значение за разработването и управлението на проекти.
- **Онлайн платформи:** Използване на онлайн платформи за обучение, срещи и управление на проекти, които могат да помогнат за преодоляване на географските бариери и бариерите за мобилност.

Културна и езикова подкрепа

- **Езикова поддръжка:** Предоставяне на преводачески услуги или двуезични материали за проекта, за да се гарантира, че езиковите бариери не възпрепятстват участието или разбирането.

- **Културни съветници:** Включете културни съветници, които могат да помогнат при приспособяването на проектите да бъдат културно чувствителни и подходящи, което е от решаващо значение за ангажирането на по-широката ромска общност в дейностите на проекта.

Редовни проверки и съдействие за докладване

- **Планирани прегледи:** Създаване на редовни срещи за регистрация, за да наблюдавате напредъка, да предоставяте обратна връзка и да решавате всякакви проблеми на ранен етап. Това помага на проектите да вървят по релси и участниците да бъдат мотивирани.
- **Семинари за отчитане:** Предлагане на семинари в края на проектите за подпомагане на окончателните изисквания за отчитане на Еразъм+, като се фокусира върху това как ефективно да се документират резултатите и учебния опит.

Работа в мрежа и изграждане на общност

- **Форуми на общността:** Създаване на форуми, където ромските младежи могат да споделят опит, предизвикателства и успехи. Това може да насърчи чувството за общност и споделена цел.
- **Показване на събития:** Организиране на събития, където участниците могат да представят своите проекти пред общността, заинтересованите страни и потенциални спонсори. Това не само чества постиженията им, но и повишава тяхната видимост и въздействие.

Устойчивост и последващи действия

- **Продължаване на ангажираността:** Осигуряване на възможности за успешни участници в проекта да останат включени, може би в консултантски или лидерски роли, за да се създаде устойчив цикъл на менторство и подкрепа.
- **Механизъм за обратна връзка:** Създаване на ясен механизъм за обратна връзка, който позволява на участниците да изразят своите нужди и опит, което може да помогне за непрекъснатото подобряване на системата за подкрепа.

Тези методи имат за цел да изградят капацитет, увереност и компетентност сред ромските младежи, което им позволява да се ангажират напълно и да се възползват от програмата Еразъм+. Като предоставяте структурирана подкрепа и насоки, можете да помогнете да се гарантира не само успехът на техните проекти, но и тяхното лично и професионално развитие.

6. Истории на успеха и вдъхновяващи преживявания

6.1. Истории за успех на ромски младежи и ромски организации в Еразъм+ и други програми за безвъзмездна помощ

6.1.1. Румъния

Empowering Roma Girls through Community Art

Проектът има за цел да създаде силна общност от млади ромски жени, чрез излагане на информация, диалог и участие в живота на общността, използвайки универсален език, който приканва към творчество, изразяване и комуникация, чрез техниката на стенопис и рисуване с участие.

Участието в артистичен проект носи преки ползи както за младите жени, участващи в проекта, така и за местната общност чрез излагане и повишаване на осведомеността за етническите ценности, както и за широката общественост чрез насърчаване на диалога и премахване на стереотипите за ромите.

Поради това младите ромски жени имат възможност да се изразяват творчески и да научат специализирани техники за рисуване, рисуване и скициране под ръководството на местен художник. И заедно те създават концепцията за много голяма рисунка, която не само изразява ромската идентичност, качествата и ценностите, свързани с етническата принадлежност, но и стереотипите и видовете изключване, които изпитват в ежедневието си.

Courage to Change – 9-Step Guide on Working with Roma Youngsters

Този проект има за цел да повиши нивото на включване и участие на ромски младежи в младежки и неформални дейности. За да направи това, той си е поставил следните цели по-долу:

Увеличете знанията и компетенциите на новите младежки работници, социалните работници — които имат познания по въпроса от социалната гледна точка, но не и младежите — и доброволците — които биха искали да работят с роми — за работа с ромски младежи, използвайки неформално.

- Подобрете ефективното използване на „Ръководството в 9 стъпки“ в ромските общности.
- Повишаване капацитета на организациите за работа с ромски младежи.
- Споделете опит и добри практики, за да научите чрез партньорска подкрепа.

Проектът насърчава подобряването на качеството на младежката работа, като засилва международното измерение на младежките дейности и капацитета на младежките работници и организациите в тяхната подкрепа за младежта. Освен това насърчава мобилността с неформално и самостоятелно обучение и активното участие сред младите хора, както и сътрудничеството, качеството, включването, креативността и иновациите на ниво организации в областта на младежта. Той постига това, като помага на младежките работници да развият различни компетенции и да

станат по-ефективни в работата си с младежи, като използват адаптирани практически работи, получени чрез „Ръководството в 9 стъпки“, когато общуват и работят с ромски младежи.

Освен това проектът предоставя повече и равни възможности за младите хора, особено за тези с по-малко възможности, създавайки приобщаващи общества, качествено учене и пространство и участие за всички чрез подкрепа на компетенциите на младежките работници чрез прилагане на техните знания на практика

The national anchoring of ROMINKO

Този проект има за цел да закрепи процедурите за баланс на компетенциите — начин за оценка на формалните, но особено на неформалните и неформалните способности и умения на хора без образование или с предучилищно образование и без формална професионална подготовка — според френския модел за служители на администрацията по труда, кариерни наръчници, трудови консултанти, медиатори по труда, съветници по компетентност и медиатори, млади роми и нероми.

A New ENTRance

Този проект за млади роми, институции за обучение на възрастни, търговски и промишлени камари, респективно занаятчийски камари, мрежи от местни стартиращи предприятия, трудови администрации, банки и администратори на фондове, има за цел да развие предприемаческия дух сред младите роми като алтернатива на трудният им достъп до пазара на труда поради някои общи проблеми на ромите като ниското ниво на образование и липсата на професионална подготовка.

RomABC – The Next Dimension

Този проект за учители, които работят с млади роми, образователни и социални медиатори, както и млади роми и нероми, цели:

- Увеличаване на броя на цифрово грамотните млади роми.
- Повишаване на капацитета за заетост на младите роми и, като следствие, подобряване на нивото им на социална интеграция.
- Повишаване на уменията на учителите (от техническа, методическа, лична и социална, мултикултурна гледна точка) при прилагането на курсове по цифрова грамотност за млади роми;
- Подобряване на интердисциплинарното сътрудничество в областта на цифровата грамотност на младите роми.

6.1.2. Испания

APG Zaragoza (Roma Promotion Association in Zaragoza)

Основана през 1975 г. от ромите за своите членове в Сарагоса, е социална и гражданска организация с нестопанска цел. Неговият основен фокус е да надхвърли благосъстоянието, давайки приоритет на насърчаването и развитието чрез обучение и насърчаване на културното взаимодействие. Тази организация е посветена на преодоляването на социалните и културни предизвикателства, овластяването на ромската общност чрез образование и интеграция.

Най-добри практики:

- **Споразумение за сътрудничество с Градския съвет на Сарагоса за програми за посредничество, насочени към ромското население в Сарагоса.**
- **За програма A Lachi City:** Проект за социални грижи за бездомни хора.

FSG (Roma Secretariat Foundation)

Работи за всеобхватното насърчаване на ромската общност, като развива всички видове действия, които допринасят за постигането на пълно гражданство на ромите, подобряване на условията им на живот, насърчаване на равно третиране и избягване на всички форми на дискриминация, както и насърчаване на признаването на културната идентичност на ромската общност.

Най-добри практики:

- **Програма за достъп:** Това е програма за обучение и заетост, която насърчава включването на ромското население на пазара на труда като врата към социалното включване.
- **Програма за насърчаване:** Това е проект, чиято цел е да гарантира, че все повече и повече ромски младежи постигат академичен успех в задължителното средно образование и продължават да учат, за да се намали броят на преждевременно напусналите училище.

FAKALI (Federation of Roma Women Association)

FAKALI е Федерацията на асоциацията на ромските жени, социална организация с две десетилетия опит, която има сред целите си цялостното насърчаване на социалните, културни и човешки нива на циганския народ, и особено на жените, за постигане на истинско равенство на правата, докато насърчаване на познаването и признаването на циганската култура и нейния принос към физиономията и характера на Испания.

Най-добри практики:

- **Пощенска кутия срещу антициганизма:** Това е първият инструмент за директно изобличаване на специфичния расизъм, упражняван спрямо ромите у нас. Тази онлайн услуга предоставя подкрепа и съвети, както и безплатна правна помощ, ако случаят го налага, на ромите, които са преживели или са били свидетели на всякакъв вид дискриминационно престъпление.
- **Равенство и феминизъм:** Федерацията разбира, че феминизмът не може да се характеризира от хегемонистична гледна точка, а по-скоро от внимание към разнообразието. Поради тази причина той е част от Съветите на жените в Севиля, Ла Линеа де ла Консепсион

(Кадис) и Линарес (Хаен), в допълнение към формирането на най-разнообразни мрежи от жени, улесняващи социалното участие на общинско и регионално ниво. или национален.

Red Campus Rom

Първата университетска ромска мрежа в Испания. Пионерска мрежа в Каталуния и Арагон, която не само преследва достъпа на ромски студенти до университета, но също така придружава всички онези, които вече са там. Той се роди благодарение на интереса и загрижеността на група ромски студенти и преподаватели за достъп до университет (GAU) за тези над 25 години.

Неговото мото е: „Нито един ром. Няма ромски човек зад гърба.

Най-добри практики:

- **RomExcellence22:** Успехът на ромите, програма за подкрепа на хора, които са в процеси на след задължително обучение, след много години извън образованието и без академична семейна традиция.
- **ReferentsRome22:** Осигуряване на успеха на ромите и подобряване на социалния имидж на ромската общност, проект, който се занимава с два основни въпроса за ромската общност днес: нейния образователен и социален успех, като същевременно подобрява нейния социален имидж.

Specific Continuing Training Teaching “Social Work and Roma People”, University of Zaragoza

Организиран от студенти и професионалисти по социална работа от роми, този курс, преподаван във Факултета по социални и трудови науки на Университета в Сарагоса, отговаря на необходимостта от разширяване на межкултурните професионални умения в студентите от степента по социална работа и други свързани степени. към социалните науки, които работят или искат да работят с и за ромите.

За първи път публичен университет предлага предложение за обучение за студенти с университетски степени, свързани със социални въпроси, разработени, насочвани и преподавани от професионалисти и ромски студенти от критична и рефлексивна гледна точка. Чрез различни сесии, провеждани от различни лектори (предимно роми) с академичен опит и социална интервенция с ромското население, на студентите се предлага пълен преглед на историческата и настоящата реалност на ромския народ.

AECGIT (Teachers with Roma Association)

AECGIT работи за разбирателство, солидарност и комуникация между жени и мъже от всички народи, етноси и култури; за разработване на модел за социално благополучие, който адресира и гарантира основни нужди и права, за постигане на конституционно равенство на възможностите за всички хора, групи или етнически малцинства в ситуация на неравенство.

Също така, за изчезването на всички видове негативни нагласи, дискриминация, нетолерантност, расизъм, потисничество и преследване на едни човешки групи над други; основани на доктрини или

политики на расова, културна, сексуална, икономическа (маргинална бедност), религиозна, идеологическа дискриминация, дискриминация по цвят или етнически произход, които са научно неверни, социално несправедливи и опасни и етично осъдени.

Най-добри практики:

- **Обучителни сесии:** Те се организират ежегодно. Съдържанието се опитва да обхване образователните, социалните и циганските културни аспекти. Програмата се опитва да отговори на нуждите от обучение, теми, които се нуждаят от дебат, както и информация и комуникация на материали и опит. За целта се провеждат презентации, кръгли маси, изложби и групова работа, които дават възможност за участие и мнение на всички присъстващи. Публичното разпространение на работата и исканията се правят във връзка с различни въпроси на образователната и социалната политика.
- **Публикации:** Те правят академичен принос, доклади, изложби, учебни материали с високо техническо качество и високо ценени за работата си за приобщаването на ромите.

Ververipen

„Нашето многообразие е нашето богатство“, е мотото на организацията, съставена от роми и хора от Гадже, които работят за уважение към многообразието, срещу хомогенизацията, колонизацията и нетолерантността не само в сферата на обществото на мнозинството, но и в рамките на ромския колектив.

Тя претендира за приобщаваща, междусекторна, деколонизирана, феминистка, множествена и свободна ромска идентичност. Това образование извършва така необходимата работа, като работи особено в социалните мрежи по въпросите на пола и циганското емоционално-сексуално разнообразие.

Най-добра практика:

- **Работа в социалните мрежи** ([Twitter](#), [Facebook](#), and [Instagram](#)).

National Association Union of the Roma People

Националното сдружение Съюз на ромите е член на Международния ромски съюз. Организация, призната от ООН, посветена на защитата на ромската общност. Неговият обхват на работа е испанската територия в дейности, които преследват признаването на културата на ромския народ като ценност на универсалната култура.

Най-добри практики:

- **Популяризиране на асоциации:** Това е постоянна кампания, която има за цел да повиши осведомеността сред ромите за необходимостта от обединение. „Заедно можем да го постигнем“ е мотото, което илюстрира удобството да работим заедно за постигане на целите си.

- **Журналисти срещу расизма:** Това е постоянна кампания, насочена към медийни професионалисти. От журналистите се иска да подпишат манифест срещу расизма и се информират за най-забележителните дейности, свързани с ромската общност.

Roma Culture Institute

Roma Culture Institute е държавна фондация от публичния сектор, насърчвана от испанското Министерство на културата и спорта, чиито цели са развитието и популяризирането на ромската история, култура и език, както и разпространението на нейните знания и признаване чрез проучвания, изследвания и публикации.

Чрез организирането на академични и културни събития, както и чрез подкрепа за художествено творчество, Институтът за циганска култура има за цел да постигне признание на приноса на циганството към общото културно наследство и да оцени ромите като един от гръбнаците на испанската култура. Това е международна референция в третирането на ромския въпрос чрез неговата култура.

Най-добра практика:

- **Осмоаприлски награди на Института за ромска култура:** Това е изключително престижен годишен фестивал на наградите, присъждан от Института в следните категории: Конкорд, Спорт, Изящни изкуства, Комуникация, Сценични изкуства, Изследвания, Цяла кариера, Артистично творчество и Музика. Тези награди признават заслугите на личности – роми и нероми – които от различни артистични, социални и академични сфери допринасят за разпространението и обогатяването на ромската култура.

Kamira (National Federation of Roma Women)

Kamira е Националната федерация на ромските жени в Испания, основана през 1999 г. от ромски жени активистки и представители на техните асоциации, които се събраха, за да формират организация с нестопанска цел, водена от страстта и издръжливостта на ромските жени, и се разрасна да се превърне във федерация от 25 асоциации, разпространени в цяла Испания.

Работи в различни области, от насърчаване на равенството между половете и борба с дискриминацията, успех в образованието, достъп до социални услуги, здравеопазване и подкрепа за заетостта.

Най-добри практики:

- **ROMusicA (Еразъм+ партньорство в малък мащаб 2023 – 2024):** Това е проект, чиято цел е да създаде богата база данни от ромска музика, която да е достъпна за всички и да вдъхновява нови поколения артисти.

- **Breaking a Taboo (Партньорство за сътрудничество по Еразъм+ 2023 – 2026):** Това е проект за образование на възрастни, той се занимава с приоритета, свързан със социалната интеграция и има за целева група ромски момичета и жени и тяхното личностно развитие.

AMURADI (Association of Roma Andalusian University Women)

AMURADI е асоциация, която има за цел да защитава интересите на ромските жени в колежа. Дейността му е организирана около три основни оси:

1. **Повишаване на осведомеността:** Действия за разпространение и повишаване на осведомеността сред гражданите относно разнообразната и плурална реалност на ромската общност.
2. **Участие:** Популяризиране и видимост на новата „циганска реалност“, в която знаците и ценностите на тяхната културна идентичност съжителстват с ценностите, изисквани от днешното общество: обучение, професионализъм и социална интеграция.
3. **Интервенция:** Действия за социална намеса в ромската общност за насърчаване на ромските жени и младежи и за подобряване на техните условия.

Най-добри практики:

- **Програма Caixa Proinfancia:** Това е проект за укрепване на образованието за непълнолетни, подкрепящ тяхното академично развитие в училищния контекст. По същия начин семействата са главни герои в образованието на момчета и момичета, посещавайки групови терапевтични семинари, където се работи върху съдържание, свързано с позитивното родителство. AMURADI също така осигурява основните нужди на момчетата и момчетата, като осигурява.
- **Равенство, право на всеки:** It's a program that consists of a series of biweekly sessions for training, awareness and awareness of equality between men and women in Seville.

6.1.3. България

I Want to Be a Student

Тази инициатива е съвместен проект, ръководен от Асоциация „Частен шанс“ в партньорство с местната ромска организация „Възможности през 21 век“.

Тази инициатива стартира в община Асеновград за преодоляване на образователните бариери, пред които са изправени ромските деца и други маргинализирани групи в общността. Насочен към деца на възраст от шест години

икономически неравностойно положение, проектът имаше за цел да осигури базово образование и езикови умения, необходими за безпроблемен преход към официалното образование.

Асеновград е забележителен с разнообразната си културна гама, като е център за помашкото население (етнически българи с мюсюлманска вяра, които говорят турски) заедно с ромската

общност. Ромската общност в Асеновград е изправена пред уникални предизвикателства, включително езикови бариери и културна изолация, които допринасят за високи нива на неангажираност в образованието. Местната организация „Възможности в 21-ви век“ изигра решаваща роля на посредник, използвайки своите дълбоки връзки в общността, за да преодолее пропастта между инициативата и общността, на която служи.

Проведена в продължение на четири последователни лета от 2004 г. до 2007 г., програмата включваше тримесечен курс на обучение, проведен през лятната ваканция в местното училище. Този подготвителен курс е предназначен да подготви децата със социални умения, като поведение в клас и взаимодействие с връстници, наред с интензивно обучение по български език и основно предучилищно образование. Допълнителен призив за семействата беше предоставянето на целодневни грижи, храна и основни училищни пособия като раници, химикалки и тетрадки, което облекчи някои от икономическите тежести за участващите семейства.

Проектът използва практически подход, за да осигури участие; всяка сутрин координаторите на проекта лично посещаваха семействата, за да придружат децата до училище. Тези координатори, които също бяха майки на участващи деца, послужиха като жизненоважни връзки, осигурявайки силно присъствие и ангажираност по време на програмата.

Успехът на проекта беше очевиден чрез ентузиазираното участие на децата и положителните отзиви от училищните служители. Учителите съобщават за значително подобрение в ангажираността и академичните постижения на децата, като първоначалният процент на отпадане пада до нула до края на инициативата. Трансформиращото въздействие на проекта беше признато и отбелязано както от общността, така и от образователните власти.

Дипломатическият клуб в България, състоящ се от съпрузи на дипломати, първоначално финансира проекта. Впечатлен от резултатите на инициативата, клубът се застъпи за правителствена подкрепа за възпроизвеждане на този модел в цялата страна. Техните усилия бяха плодотворни, което доведе до приемането от българското правителство на подобна програма за финансиране на езиково и образователно обучение за ромски деца в предучилищна възраст в цялата страна, надграждайки успешния пилотен модел, разработен от тази инициатива.

Този проект не само адресира непосредствените образователни нужди, но също така създаде устойчив прецедент за интегриране на малцинствените общности в националната образователна система, демонстрирайки силата на образователните интервенции, насочени към общността.

[Establishment of a Public-Private Enterprise for Cultivating Wild Herbs](#)

Стартиран през 2002 г., проектът има за цел да установи устойчив и структуриран подход към отглеждането на диви билки във Велинград, България. Инициативата е съвместна на Центъра за бизнес и информация във Велинград, Сдружение „Панаиден шанс“, местната Община, Гимназията по селско стопанство и регионалната бизнес общност. Подкрепен от финансиране от Програмата за развитие на ООН, Европейската програма PHARE, общински ресурси и местни дарения, този проект

се стреми да трансформира неформалните и неустойчиви практики на събиране на диви билки в структурирано земеделско предприятие.

Основната цел е да се ангажира местното ромско население, което традиционно разчита на събирането на диви билки и гъби, което често води до влошаване на околната среда. Чрез прехвърлянето им към организирано отглеждане проектът има за цел да осигури стабилна заетост и да защити местното биоразнообразие. Освен това се стреми да включи млади ромски ученици от местната селскостопанска гимназия в тази устойчива инициатива, като им предостави практически умения и възможности за работа.

Тази инициатива е пример за ефективно публично-частно сътрудничество. Общината предостави земя за отглеждане на билки, като включи местни ресурси в проекта. Местната бизнес общност управлява производствените и търговските дейности, осигуряващи икономическа жизнеспособност. Центърът за бизнес и информация наблюдава контрола на качеството и експортните операции, докато Асоциацията за справедлив шанс разработва образователно съдържание. Този синергичен подход гарантира, че всички аспекти на предприятието са приведени в съответствие с нуждите на общността и екологичните стандарти.

Проектът не само осигурява надежден източник на доходи за местната ромска общност, но и служи като модел за устойчиви земеделски практики в България. Той е допринесъл за намаляване на щетите върху околната среда, причинени от нерегламентираното събиране на диви растения, и е създал план за подобни инициативи в други региони. Чрез включването на образователни програми проектът гарантира, че бъдещите поколения са оборудвани със знанията и уменията, необходими за устойчиво развитие.

Все още работещо, предприятието се превърна в крайъгълен камък на местната заетост и опазване на околната среда във Велинград, демонстрирайки дългосрочната жизнеспособност на интегрирането на икономическото развитие с опазването на околната среда в планирането на общността.

Дейности:

- **Развитие на инфраструктурата:** Изграждане на Център за диворастящи билки със складови помещения, зала за обучение и административни офиси за подпомагане на отглеждането и разпространението.
- **Ботанически изследвания:** Провеждане на проучвания на местни диви видове билки, за да се определят най-жизнеспособните от търговска гледна точка и екологично устойчиви варианти.
- **Селскостопански дейности:** Подготовка на земя, засаждане, поддръжка, събиране и обработка на билки, осигуряване на качество и ефективност от почвата до складирането.
- **Маркетингова стратегия:** Разработване на цялостен план за пускане на пазара на билките на вътрешния и международния пазар, максимизиране на обхвата и рентабилността.

- **Образователни програми:** Създаване на целеви модули за обучение както за местни гимназисти, така и за безработни възрастни за насърчаване на умения в селското стопанство и управлението на бизнеса.
- **Кампания за екологично съзнание:** Насърчаване на усилията за опазване чрез образование на общността относно важността на устойчивите практики за прибиране на реколтата и опазването на околната среда.

Създаване на Социален център за борба с бедността

Този проект има за цел да подобри социалните услуги и да намали нивата на бедност в град Разлог. Фокусира се върху интеграцията и активното участие на млади хора от ромската общност на всички етапи от проекта.

Проектът е финансиран от британския DFID и се изпълнява от Асоциация „Частен шанс“ в партньорство с Асоциация „Модра“.

Центърът координира дейности като:

- **Мобилизиране на ресурси:** Организиране на кампании за набиране на дарения с активното участие на млади доброволци от ромската общност.
- **Разпределение на ресурсите:** Прилагане на прозрачни механизми за разпределение на събраните средства и средства между социално уязвими групи.
- **Обучение и изграждане на капацитет:** Разработване и провеждане на програми за обучение на младежи и доброволци, особено от ромската общност, за повишаване на тяхната квалификация и участие в социални и благотворителни дейности.
- **Подобряване на сътрудничеството:** Подобряване на координацията между местните власти, НПО сектора и бизнеса за предоставяне на ефективни и достъпни социални услуги.
- **Спешна помощ:** Предоставяне на финансова и консултантска подкрепа на лица и семейства в кризисни ситуации.
- **Кампании за повишаване на осведомеността:** Инициране на информационни и образователни кампании за защита правата и подобряване условията на живот на уязвимите групи.

Чрез активното включване на млади хора от ромската общност проектът допринася за тяхното устойчиво социално включване и професионално развитие. Центърът е ключова институция в Разлог, която не само отговаря на непосредствените социални нужди, но и насърчава чувството за общност и споделена отговорност.

- Тази инициатива служи като модел за подобни проекти в други региони, демонстрирайки как интегрираните усилия на общността могат значително да облекчат бедността и да подобрят социалното благосъстояние.

Educational mediators for the local Roma community in Dobrich (Dobri Voinikov School)

Проектът се финансира от българското правителство чрез национална програма, изпълнявана от училища с ромски деца. Основната цел на ролята на образователния медиатор в училището е да действа като мост между семействата, местните общности, учениците и самото училище. Целта е да се осигури цялостно посещаване на училище и качествено образование за учениците, както и да се насърчи сътрудничеството между родителите на ученици в риск и образователните специалисти в училището.

Общи дейности:

- Организира и осъществява дейности, осигуряващи редовно посещаване на училище и активно участие в образователния процес.
- Осигурете услуги, които интегрират родителите и местните общности в образователния и социалния живот на учениците.

По-конкретно:

- Подпомагане на включването на ученици, задължени да посещават задължително училищно образование.
- Посещавайте семейства на деца със задължително обучение за организиране на срещи с цел информиране и осигуряване на редовно посещаване на училище.
- Поддържане на процеси, свързани с получаване на необходимата документация за записване в училище, подпомагане на родителите с формуляри за кандидатстване, разясняване на процедурите, свързани с кандидатстване, класиране и резултати.
- Подпомагат развитието на положително отношение към образователния процес и работят за пълно интегриране на учениците в образователната среда, като се вземат предвид техните специфични и възрастови нужди и изисквания.
- Улеснява взаимното разбирателство между учениците от различни етнически и религиозни групи, създавайки атмосфера на разбирателство и толерантност, като същевременно защитава правата на децата.
- Улесняване на процеса на комуникация между образователни специалисти и ученици.
- Активно участва в разрешаването на спорове, като се фокусира върху интересите на учениците.
- Осигурява съдействие за комуникация и взаимодействие между всички сегменти на образователните институции и учениците, техните семейства и местната общност.
- Подкрепете дейности, които улесняват участието на родителите/настойниците и общността в училищния живот.
- Организира срещи с родители и присъства на заседанията на съвета по преценка на ръководството на училището.
- Осигуряване на ефективно прилагане на дистанционното електронно обучение и всички необходими дейности за достигане до деца и родители, които нямат електронни устройства, и за осигуряване на ефективно и безопасно обучение.

Intercultural Academy for Civic Participation and Tolerance

Межкултурната академия за гражданско участие и толерантност е предназначена да достигне до широк спектър от гимназисти, с особен акцент върху тези, които имат ограничен достъп до услуги. Основната цел на програмата е да повиши знанията, интереса и мотивацията на учениците за участие в различни форми на гражданско участие. Това включва информирано гласуване, защита на правата на малцинствата и борба с дискриминацията срещу ромите и речта на омразата.

Програмата има за цел да развие ясно разбиране на нагласите, мотивацията, уменията и знанията на младите хора по отношение на демократичните процеси и участие. Специално внимание се отделя на младежите от уязвими общности и региони, като се оценяват методите, които биха могли по-ефективно да ги достигнат и ангажират.

Обхванатите теми включват стереотипи и предразсъдъци, демократични ценности и културни взаимодействия. Обучението се стреми да овласти учениците чрез насърчаване на разбирането за многообразието и приобщаването, като ги оборудва с инструментите за активно и отговорно участие в техните общности.

Проектът изследва различни форми на младежка ангажираност, като насърчава активното и творческо участие в гражданския живот. Онлайн платформата е разработена, за да улесни достъпа до образователно съдържание и интерактивни учебни преживявания, като насърчава непрекъснатото ангажиране извън традиционната класна стая.

Кулминационно събитие, където учениците могат да споделят своя опит, да се учат един от друг и да разширят разбирането си за гражданските отговорности. Програмата очаква да види увеличаване на гражданската ангажираност на учениците от гимназията, особено тези от малцинствените и недостатъчно обслужвани общности. До края на програмата студентите трябва да имат по-силно усещане за ролята си в демократичните процеси и да бъдат по-подготвени да се застъпват за себе си и за другите в своите общности.

Межкултурната академия за гражданско участие и толерантност е значима инициатива, която се стреми да изгради по-приобщаващо общество чрез овластяване на следващото поколение със знания и умения, необходими за активно гражданско участие и насърчаване на среда на толерантност и разбирателство.

6.1.4. Турция

STGM (Civil Society Development Centre)

STGM е организация, която работи за укрепване на гражданското общество в Турция и увеличаване на капацитета на организациите на гражданското общество. STGM има за цел да насърчи организациите на гражданското общество да работят по-ефективно и устойчиво, като им предоставя обучение, консултации, ресурси и подкрепа.

Центърът за развитие на гражданското общество има много важна работа. Докладът, озаглавен „Тези роми винаги са такива – дискриминация, изпитвана от ромските младежи в областта на образованието и заетостта“, който е изготвен въз основа на резултатите от интервюта със 105 ромски младежи в 8 провинции, съдържа важни данни и препоръки относно неангажирането на ромските деца и младежи от образованието.

Istanbul Metropolitan Municipality

Ромският семинар, проведен в Истанбул на 14 декември 2019 г., беше важно събитие за обсъждане на социалните, културни и икономически права на ромските граждани в Турция. Семинарът беше организиран с цел укрепване на социалната интеграция и правата на ромските граждани и позволи на различни заинтересовани страни да се съберат, за да предложат решения. Проблемите, пред които са изправени ромите, бяха разгледани в области като образование, заетост, жилищно настаняване и културна идентичност и бяха обсъдени решения. Семинарът беше оценен като важна стъпка към защита на правата на ромските граждани и подкрепа за социалното им включване.

Romani Godi

Romani Godi означава "ромски ум" на римски. Romani Godi е пътуване, което група млади активисти, загрижени за неравенството, дискриминацията, нарушенията на правата и заплахата от изчезване на ромския език и култура, предприеха в началото на 2022 г. с мотото „Opre Roma“.

Romani Godi признава езика, историята и културата на ромите, неравенството, преживяно от ромите, и всякакви исторически действия, на които са били подложени, като социална памет като цяло. Romani Godi извършва наблюдение, проучване и докладване с цел укрепване на социалната памет на ромите и генериране на основани на права решения за премахване на неравенството. Romani Godi, която започна като инициатива, по-късно стана юридическо лице под името Romani Memory Studies Association (Romani Godi).

Асоциацията Romani Godi има много важно проучване: „Проект за борба с речта на омразата срещу ромите в Турция“. В рамките на проекта ще бъдат избрани 20 доброволци, които ще организират семинари за изграждане на капацитет, последвани от мониторинг и докладване на езика на омразата срещу ромите в медиите. В същото време случаите, изискващи правни действия, ще бъдат прехвърлени на ERRC (Европейски център за правата на ромите) и ERRC (Европейски център за правата на ромите) ще проследи процесите.

T.C. Trakya University (Academic Approaches to the Problems of Roma)

Институтът за изследване на ромския език и култура към Тракийския университет организира панел на тема „Академични подходи към проблемите на ромите“ по повод Деня на ромите 8 април. Модериран от заместник-директора на Института за изучаване на ромския език и култура гл. ас. Проф. д-р Tülay Tekin Yılmaz модерира онлайн панела, а проф. д-р Emine Didem Evcı Kiraz от университета Aydın Adnan Menderes, проф. д-р Yusuf Genç от университета Sakarya и доц. Проф. д-р Dilara Ustabaşı Gündüz от КТО Karatay University взе участие като лектори. В панела бяха обсъдени

проблемите и решенията на проблемите на ромските граждани в областта на здравеопазването, образованието, бизнеса, социалната и културната сфера.

Панелът започна с въстъпителното слово на ст.н.с. Проф. Гьокхан Илгас, директор на Института за изучаване на ромски език и култура. В речта си проф. д-р Илгас говори за дейността на института и представи списанието на Института за изучаване на ромски език и култура, единственото академично реферирано списание в тази област в Турция.

Roma Academy

В рамките на Програмата за подкрепа на социалното развитие (SOGEP) на Агенцията за развитие на Тракия, проектът „Ромска академия“, изпълняван от Областна дирекция за младежта и спорта в Текирдаг, стартира като важна инициатива за социално развитие. Партньори на тази програма включват Мюфтийството на провинция Текирдаг, Генералното президентство на Съюза на ромите в Турция и Турската образователна фондация.

Roma Academy има за цел да подпомогне социалната интеграция на ромските младежи и да увеличи възможностите им за образование и заетост. Основната цел на проекта е да допринесе за образователното, културното, спортното и професионалното развитие на ромските младежи и да им даде възможност да участват по-ефективно в социалния живот. За тази цел проектът организира различни образователни и социални дейности и предоставя подкрепа за развитие на уменията на ромските младежи.

Основните дейности на Roma Academy включват курсове за професионално обучение, езикови курсове, културни събития, спортни дейности и подкрепа за заетостта. В допълнение към тези дейности, проектът предоставя и консултантски услуги за ромски младежи и създава мрежи за подкрепа на социалната им интеграция. Roma Academy предоставя важна платформа за ромските младежи да открият своя потенциал, да развият своите умения и да участват по-активно в своите общности. По този начин тя играе важна роля в социалното развитие и социалното сближаване.

6.2. Мотивиране на други млади хора с тези истории

Успешните истории, разработени в рамките на вече реализирани проекти за млади роми, могат да бъдат силно мотивиращи за други млади роми по следните начини:

Осигуряване на ролеви модели

Виждането на хора от подобен произход, които са преодолели предизвикателствата и са постигнали успех, предоставя на младите роми примери за подражание. Тези модели за подражание показват, че успехът е възможен, независимо от началните условия. Историите за успех помагат на младите роми да си представят по-широка гама от възможности за собственото си бъдеще, вдъхновявайки ги да си поставят по-високи цели и да преследват амбиции, които може да са смятали за недостижими.

Създаване на чувство за принадлежност и общност

Историите за успех насърчават чувството за общност и споделена идентичност, затвърждавайки идеята, че индивидуалните постижения допринасят за колективната гордост и напредъка на ромската общност. Те могат също така да насърчават развитието на мрежи за подкрепа сред младите роми, където те могат да споделят опит, съвети и насърчение един с друг.

Демонстриране на практически пътища към успеха

Историите за успех предоставят конкретни примери за това как предизвикателствата могат да бъдат преодоляни чрез образование, професионално обучение, предприемачество или други пътища, като предлагат ясни и приложими пътища, които да следват. Те илюстрират стратегии за навигиране и преодоляване на социални, икономически и образователни бариери, правейки тези пътища към успеха по-достъпни и по-малко смущаващи.

Повишаване на увереността и самочувствието

Слушането за успехите на другите може да повиши увереността и самочувствието сред младите роми, като ги насърчи да повярват в собствения си потенциал и способности. Тези истории често подчертават устойчивостта и постоянството, внушавайки нагласата, че неуспехите и провалите са част от пътуването към успеха.

Подчертаване на предимствата на образованието и развитието на умения

Историите за успех често подчертават важноста на образованието и развитието на уменията, като мотивират младите роми да инвестират в своето образование и личностно израстване. Те също така демонстрират дългосрочните ползи от образованието и обучението, като по-добри възможности за работа, по-високи доходи и подобро качество на живот.

Насърчаване на гражданска ангажираност и застъпничество

Виждането на успех на връстници може да вдъхнови младите роми да се включат по-активно в своите общности и да се застъпват за себе си и за другите. Тези истории могат също така да бъдат използвани, за да повлияят на промените в политиката и да съберат подкрепа за инициативи, насочени към подобряване на условията и възможностите за ромската общност.

Усилване на положителните разкази

Историите за успех помагат да се противодейства на негативните стереотипи и предразсъдъци и да се разширят положителните разкази за младите роми и техните успехи чрез постигане на различни стратегии, които използват различни медии, инициативи на общността и образователни усилия.

Осигуряване на наставничество и насоки

Приложете програми за менторство от връстници, при които успешни роми наставяват по-млади членове на своята общност. Това създава директна линия за поддръжка и персонализирани напътствия. Свържете млади роми с професионалисти в своите области на интерес. Това може да им помогне да придобият представа за различни кариерни пътища и да изградят ценни мрежи.

Използване на технологии и социални медии

Създайте специални онлайн платформи или групи в социалните медии, където историите за успех могат да бъдат споделяни чрез видеоклипове, интервюта и статии. Това прави тези истории достъпни за по-широка аудитория. Организирайте уеб семинари на живо, където успешните роми споделят своите истории и взаимодействат с млади зрители, позволявайки въпроси и ангажираност в реално време.

Образователни програми и работилници

Интегрирайте истории за успех в училищните учебни програми и образователни програми, за да осигурите постоянно вдъхновение и примери за постижим успех. Организирайте семинари, които се фокусират върху развитието на уменията, планирането на кариерата и личностното израстване, включвайки гост-лектори, които споделят своите успешни пътувания.

Сътрудничество с организации и институции

Партньорствайте с неправителствени организации, които се фокусират върху овластяването на ромите, за да помогнат за разпространението на успешни истории и да ги интегрират в своите програми. Работете с корпорации, за да създадете програми за стаж и назначаване на работа за млади роми, като подчертавате успешните истории на тези, които са процъфтявали в тези роли.

Програми за признание и награди

Създайте награди и програми за признание, за да отпразнувате постиженията на младите роми, давайки им платформа да споделят своите истории и да вдъхновяват другите. Организирайте годишни събития, на които успешните роми се признават и техните истории се споделят с общността, създавайки традиция за празнуване на успеха.

Участие на общността и обхват

Организирайте събития в общността, където се подчертават успешни истории, насърчавайки чувство на гордост и колективни постижения в ромската общност. Ангажирайте родителите и членовете на семейството, като споделяте истории за успех, които подчертават ползите от подкрепата за образованието и стремежите на техните деца.

Справяне със системните бариери

Използвайте тези истории за успех, за да се застъпите за промени в политиката, които се справят със системните бариери, пред които е изправена ромската общност, осигурявайки по-широка и по-устойчива подкрепа. Провеждане на кампании за осведомяване, за да образова по-широкото общество за потенциала и постиженията на ромската общност, като спомага за намаляване на дискриминацията и предразсъдъците.

Създаване на вдъхновяващо медийно съдържание

Продуцирайте документални филми, късометражни филми и друго медийно съдържание, което разказва историите на успеха на младите роми, като прави тези разкази широко достъпни и ангажиращи. Публикувайте книги, статии и блогове, които събират и подчертават тези истории, предоставяйки вдъхновяващи материали за четене на младите роми и техните поддръжници.

Насърчаване на предприемачеството

Създайте бизнес инкубатори специално за млади ромски предприемачи, като им предоставите необходимите ресурси, менторство и подкрепа, за да успеят. Споделете истории на ромски предприемачи, които са изградили успешен бизнес, предоставяйки план, който другите да следват.

Изграждане на устойчивост и умения за справяне

Включете истории за успех, които се занимават с предизвикателствата на психичното здраве, преодолени от младите роми, като подчертават важността на устойчивостта и уменията за справяне. Създайте групи за подкрепа, където младите роми могат да обсъждат предизвикателствата си и да чуят връстници, които успешно са се справили с подобни проблеми.

Укрепване на културната гордост

Подчертайте истории за успех, които включват и възхваляват ромското културно наследство, насърчавайки гордостта и силното чувство за идентичност. Подкрепяйте и споделяйте успешни истории в изкуството и музиката, демонстрирайки богатия културен принос на ромската общност.

Чрез прилагането на многостранен подход, който включва менторство, технология, образование, участие на общността и системна промяна, историите за успех на млади роми могат да бъдат мощни катализатори за мотивация и вдъхновение. Тези истории не само подчертават индивидуалните постижения, но и проправят пътя за благоприятна среда, която подхранва стремежите на ромската общност

7. Насърчаване на межкултурното разбирателство

7.1. Приносът на програмите Еразъм+ за межкултурното разбирателство

Културният обмен е основен инструмент за постигане на целите на програма Еразъм+. Понастоящем новото управление на знанието изисква този обмен на идеи, ценности, култури и езици не само на интелектуално ниво, но и свързан с мобилността между страните. Най-добрият начин да опознаете други култури е да взаимодействате директно с тях в тяхното физическо пространство чрез насърчаване на културното разбирателство.

Да видите снимка не е същото като да видите нещо в природата, нито е същото да общувате онлайн като лично. Това е нещо, което този тип проекти решават чрез подобряване на личните взаимоотношения, както и меките умения, създавайки непрекъснат поток от обмен на знания и хора. И именно този поток е двигателят, който движи и насърчава межкултурното разбирателство.

Повече от всякога през 2024 г. програмата Еразъм + ще се приведе в съответствие с европейските ценности. Новата покана допълнително подчертава, че бенефициентите по програмата и дейностите трябва да зачитат ценностите на ЕС за зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, върховенство на закона и зачитане на правата на човека, в пълно съответствие с ценностите и правата, залегнали в ЕС Договори и в Хартата на основните права на ЕС.

Програмата Еразъм+ подкрепя активното гражданство и етиката в ученето през целия живот; насърчава развитието на социални и межкултурни компетенции, критично мислене и медийна грамотност.

Всичко това се постига чрез работата на консорциум от партньори от различни страни за разработване на всеки избран проект. Всеки партньор споделя и прилага своята методология и култура на работа. Това позволява на другите да научат за различните култури, съставляващи ЕС, и неговите особености, когато става дума за работа и виждане на живота.

При оценката за приемане на даден проект се оценява участието на субекти от различни страни в него, което гарантира културен обмен, който разбира се включва знания и развитие на техническо и социално ниво.

Участвайки в проект по Еразъм+, младите хора участват в дейности за младежко участие, които могат да бъдат национални или транснационални, така че тази международна мобилност има положително въздействие върху межкултурния обмен.

Разработените дейности могат да бъдат семинари, дебати, ролеви игри, техники за динамизиране, симулации, използване на цифрови инструменти, кампании за повишаване на осведомеността, обмен, доброволчество и обучение между другото. Те са отворени за младежки организации и неформални групи от млади хора от всякакъв произход, със специален акцент върху тези с по-малко възможности.

Ролята на всички видове младежки работници е много важна, когато става въпрос за включване на млади хора да участват и да се възползват от тези действия. Неговите функции са от съществено значение във всички фази на участие:

- Информация.
- Подготовка преди участие:
- Съдържание на проекта.
- Културни проблеми на партньорите.
- владеене на английски език.
- Подкрепа в развитието.
- Оценка и поддържане на знанията, придобити при завръщане.
- Мониторинг на участниците.
- Крайна оценка.
- Нови предложения за участие.

Важно е да се вземе предвид, че участието в межкултурно действие не повишава автоматично межкултурното разбирателство. Това включва рефлексивен процес на учене и усвояване, който е различен за всеки човек и изисква подкрепа преди, по време и след. Също така, придобиването на межкултурна компетентност от участниците може да зависи от техните първоначални нива, пол (жените имат повече полза), склонност към международна мобилност, излизане от собствената зона на комфорт или всякакви други лични или колективни характеристики.

Еразъм+ включва както участници, така и техници или персонал и ползите са и за двете групи и създава уникален и богат поток от обратна връзка. Програмата улеснява мобилността на персонала за преподаване и обучение, като има възможност за обмен на знания, най-добри практики и иновативни методи на преподаване между институциите.

Този поток от межкултурно разбирателство е европейско предизвикателство, което помага на гражданите да станат овластени при посрещането на нови предизвикателства и социална трансформация, отговорни и чувствителни към културните различия; това са участващи европейски граждани в равенството, независимо от тяхното социално, икономическо или образователно ниво, или етнически произход.

Участието в програма Еразъм+ доведе до печеливша ситуация, в която нещо добро се случва на всички, както за отделните лица, така и за институциите, взаимна печалба, в която страните работят заедно, за да посрещнат интересите си и да увеличат максимално създаването на стойност.

В случай на межкултурно разбирателство, то допринася за професионално израстване, увеличаване на възможностите и насърчаване на сътрудничеството.

Като пример за методология има смесеното обучение (онлайн курсове с компоненти лице в лице) и интензивни програми, които комбинират онлайн и обучение на място, позволяват на участниците да се възползват както от виртуални, така и от физически взаимодействия. Смесените програми интегрират онлайн курсове с компоненти лице в лице. Този подход позволява на учениците да се възползват както от виртуални, така и от физически взаимодействия.

Като участвате в тези програми, вие можете да изградите мостове между културите, да насърчавате приятелства и да създавате по-взаимосвързан свят. Заслужава си да опитате!

Примери, за да видите повече за дейностите за младежко участие:

- [About youth participation.](#)
- [About youth exchanges.](#)

7.2. Как ромските младежи учат и разбират различни култури чрез тези програми

Индивидуалното или колективното участие в програмата Еразъм+ е един от най-добрите начини да научим за други култури, да споделим нашата и да се интегрираме, като се възползваме от възможностите, предлагани от ЕС. Има различни действия или видове проекти, чиято структура е ясно обяснена в [“Erasmus+ Programme Guide”](#) за периода 2021-2027 г. (стр. 14-18).

Участието в програми Еразъм+ е постоянно обучение в меки умения, което е много полезно за младите роми, с които работим. Те ще им помогнат в развитието на ежедневието им, да излязат от зоната си на комфорт и да имат по-голямо присъствие в дейностите, насърчавани от ЕС.

И как ромските младежи могат да научат и разберат различните култури? Чрез межкултурната комуникация.

Межкултурната комуникация се отнася до способността за ефективна комуникация с хора от различен културен произход. В проект по Еразъм+ това означава да можете да разбирате и зачитате различията в комуникационните стилове, ценности и норми на партньорите по проекта. Този вид комуникация е от съществено значение за насърчаване на приобщаването и ползотворното съвместно съществуване.

Не трябва да се плашим или притесняваме, това умение ще бъде придобито чрез участие в тези програми.

Ето няколко съвета за ефективна межкултурна комуникация:

- [Brand Build for Leaders](#) от Бианка Изом в LinkedIn.
- [Berkeley Executive Education.](#)

Проектите „Научете повече за Еразъм+“ са чудесна възможност да работите с хора от различни страни, произход и култури в мултикултурни работни екипи в началото. Едно от предизвикателствата на тази методология на работа е да се превърне в межкултурен екип, съставен от мултикултурни агенти (които са били обучени по време на участието си в дейности по Еразъм+), които насърчават много полезни промени в своята общност.

Идеята е ромските младежи, участващи в тези проекти, да придобият инструментите да бъдат агенти на промяната в своята общност. Повече за межкултурната комуникация и културното разбирателство в:

- [Masterclass website](#).
- [Spring Institute website](#).

Разбирането на различните културни среди на вашите партньори по проекта, с разнообразните комуникационни стилове, ценности и норми ни позволява да научим за техните обичаи, вярвания и практики, тъй като това ще ни помогне да постигнем дълбоко межкултурно разбирателство, достигайки до ползотворно съвместно съществуване .

В конкретния случай на ромските младежи, тези проекти могат да бъдат много полезни за привличане на тяхното участие.

Всички тези дейности за младежко участие предлагат на групи от млади хора възможността да се включат в гражданското общество и в икономическия, социалния, културния и политическия живот. Като участват, те могат да чуят гласа си по теми, които са важни за тях.

Причини:

- Те насърчават приобщаването и участието, като зачитат собствените си особености.
- Те могат да участват, като споделят своите ценности и култура.
- Участието е отворено за всички организации и групи.
- Небезплатното обучение е адаптирано към нуждите и притесненията на индивида.
- Те са креативни и приобщаващи.
- Те са печеливши проекти.
- Те насърчават равенството и справедливостта.

Какво те кара да учиш за различните култури?

- Пътуване и срещи с хора от различен произход и националност.
- Установяване на трайни връзки с хора, на които симпатизирате.
- Проучване на новите градове, които посещавате.
- Показване на вашия град и неговата култура на посетителите.

- Обмен с различни методологии на работа.
- Обмен с различни начини на живот.
- Достъп до нови технологии.
- Участие в програмите на Еразъм+ и Европейския корпус за солидарност за получаване на Youthpass, европейското признание за идентифициране и документиране на резултатите от обучението, придобити в проекти по програмите на Еразъм+ и Европейския корпус за солидарност. [Learn more about the Youthpass here.](#)
- Изучаване и/или практикуване на умения по английски език.
- Изучаване и/или практикуване на друг език различни местни езици, почти основните умения.
- Опитване на нова храна. Яденето на местната храна е добър начин да се потопите в културата.
- Участие в местни събития.
- Включване в дейности, напълно нови за вас.
- Документиране на вашите пътувания и дейности чрез дневник, снимки или видеоклипове.
- Събиране на информация за посетената страна, за да я споделите с други хора.
- Да бъдем отворени и гъвкави, за да усвоим културата на другия.
- Да сте готови да споделите вашата култура, без да осъждате тази на другия, като лично обогатяване.

[Click here to find more useful tips about this topic.](#)

Всички тези нагласи са полезни и в личния ви живот и ви помагат да подобрите вашите меки умения, много важни за вашето благополучие. Споделете с другите. Заслужава си да опитате!

8. Въздействие на програмите Еразъм+ върху обществото

8.1. Приносът на уменията, придобити от ромските младежи от програмите на Еразъм+, за техните общности

Програмите Еразъм+ отдавна са провъзгласявани за способността си да обогатяват образователния опит на участниците чрез международен обмен, развитие на умения и културна интеграция. За ромските младежи тези програми предлагат уникални възможности за придобиване на нови умения и знания, които след това те могат да използват в полза на своите общности. Въздействието на тези умения е дълбоко, оказвайки влияние върху различни аспекти от живота на общността от икономическото развитие до социалното сближаване и културното разбирателство.

Едно от най-непосредствените въздействия на програмите Еразъм+ е подобряването на пригодността за заетост и предприемаческите умения сред ромските младежи. Чрез различни обучителни модули, семинари и стажове, включени в програмата, участниците придобиват практически умения в области като информационни технологии, управление на бизнеса и владеене на език. Тези компетенции са от решаващо значение не само за напредък в личната кариера, но и за насърчаване на местното икономическо развитие. Ромските младежи, които се завръщат от програмите на Еразъм+, често инициират проекти в общността или стартират малък бизнес, като допринасят за местните икономики и намаляват нивата на безработица в своите общности.

Освен това излагането на разнообразна бизнес среда и практики дава на тези млади хора иновативни подходи към традиционния бизнес, което често води до повишена производителност и въвеждане на нови продукти или услуги, съобразени с нуждите на техните общности. Този предприемачески дух, подкрепен от практически умения, придобити чрез Еразъм+, стимулира местните икономики и служи като вдъхновение за други членове на общността, особено за по-младото поколение.

Програмите на Еразъм+ също са инструмент за развиване на меки умения, като лидерство, работа в екип и межкултурна комуникация. Те са жизненоважни за насърчаване на социалното сближаване и ангажираността на общността сред ромските младежи. Участниците в Еразъм+ често се завръщат с нова гледна точка за лидерството на общността, мотивирани да предприемат промяна и да се справят с проблеми като дискриминация, социално изключване и неравенство в образованието в своите общности.

Въоръжени с нови умения и по-широк мироглед, тези млади лидери се ангажират по-активно в местното управление и обществените организации, като се застъпват за правата и нуждите на ромите. Те стават модели за подражание, показвайки, че промяната е възможна и че членовете на тяхната общност могат да се стремят и да постигнат високи нива на лично и професионално развитие. Освен това, като използват подобрените си комуникационни умения, те могат да преодолеят различията между ромите и другите общностни групи, насърчавайки по-добро разбиране и намалявайки предразсъдъците.

Участниците в Еразъм+ често участват в културен обмен, който обогатява разбирането им за собственото им културно наследство в контекста на глобалното разнообразие. Тази подновена оценка за тяхната култура може да доведе до усилия, насочени към опазване на културата в техните общности. Ромските младежи използват придобитите умения, за да организират културни семинари, изложби и представления, които не само празнуват ромското наследство, но и образоват другите за тяхната история и традиции, борейки се със стереотипите и насърчавайки гордостта в общността.

Освен това тези млади хора често поемат менторски роли, предавайки уменията и знанията, които са придобили, на други в общността чрез неформални образователни среди. Това обучение между връстници укрепва общото образователно ниво на общността, като я прави по-устойчива и адаптивна към промените.

Приносът на уменията, придобити от ромските младежи чрез програмите на Еразъм+, е многостранен и оказва влияние върху икономическите, социалните и културните измерения на техните общности. Комбинацията от твърди и меки умения подобрява пригодността за заетост и предприемаческия капацитет, насърчава социалната интеграция и насърчава културното разбирателство и опазване. Тези програми не само предоставят на ромските младежи инструментите, необходими за трансформиране на собствения им живот, но също така им дават възможност да допринесат значително за подобряването на своите общности, проправяйки пътя към едно по-приобщаващо и справедливо общество. С участието си в Еразъм+ ромските младежи се превръщат в катализатори на промяната, демонстрирайки дълбокото въздействие, което образованието и придобиването на умения могат да имат на ниво общност.

8.2. Получаване на по-широка перспектива чрез взаимодействие с тяхната общност

По-широката перспектива за ромските младежи, получена чрез взаимодействие с тяхната общност, особено в съчетание с опита от програми като Еразъм+, обхваща няколко ключови области:

- **Взаимодействието в тяхната общност позволява на ромските младежи да преодолеят пропастта между традиционните ромски ценности и по-широките обществени норми.** Като се ангажират активно със своята общност, тези младежи могат да помогнат за преодоляването и промяната на стереотипите за ромите както в собствените си общности, така и в по-широкото общество. Това засилено взаимодействие насърчава чувството за принадлежност и приемане, което е от решаващо значение за социалната интеграция на ромите в основното общество.
- **Редовното общуване в тяхната общност помага на ромските младежи да утвърдят своята културна идентичност чрез дълбоко разбиране на своите корени, традиции и ценности.** Това силно чувство за идентичност е жизненоважно за личното овластяване и самочувствие. Това им позволява да се справят със сложността на запазването на своето културно наследство, докато се интегрират в по-широката социална тъкан. Овластените ромски младежи са по-склонни да се застъпят за своята общност, да се справят с дискриминацията и да се стремят към равни възможности в образованието и заетостта.
- **Взаимодействието с лидери на общността, ментори и ролеви модели в рамките на ромската общност може значително да повлияе на образователните стремежи на ромските младежи.** Виждането на успешни фигури, които споделят подобен произход, може да вдъхнови тези младежи да се стремят към висше образование и професионална кариера. Нещо повече, взаимодействието с общността често предоставя мрежи за практическа подкрепа за ромски ученици, предлагайки обучение, съвети и насърчение, които може да не са налични в традиционните образователни среди.
- **Чрез взаимодействие с общността ромските младежи могат да развият лидерски умения, които са от съществено значение за развитието на общността.** Те се научават да организират обществени проекти, да се застъпват за нуждите на общността и да представляват своята общност на политически или социални арени. Тези лидерски роли не

само допринасят за личното израстване, но също така насърчават чувството за отговорност към тяхната общност, стимулирайки инициативи за развитие, които са от полза както за ромските, така и за неромските членове на общността.

- **Взаимодействието с тяхната общност позволява на ромските младежи да изградят мрежа, която може да осигури както социална, така и професионална подкрепа.** Тази мрежа е от решаващо значение за споделяне на ресурси, като информация за възможности за работа, образователни програми и социални услуги, които са достъпни и чувствителни към нуждите на ромите. Такива мрежи повишават устойчивостта на общността, като гарантират, че нейните членове не са изолирани и имат достъп до възможности за личен и колективен напредък.
- **Тъй като ромските младежи взаимодействат с различни аспекти на собствената си общност и се ангажират с външни общности, те играят жизненоважна роля в насърчаването на межкултурния диалог.** Те могат да оспорват погрешните схващания и да образоват другите за ромската култура, като по този начин намаляват предразсъдъците и насърчават по-приобщаващо общество. Тяхната уникална позиция като вътрешни лица и създатели на мостове им позволява да улесняват разбирането и сътрудничеството между различни културни групи.

По-широката перспектива, придобита от ромските младежи чрез взаимодействие с общността, е неразделна част от тяхното лично развитие и социално-икономическото издигане на ромската общност. Тези взаимодействия не само подготвят ромските младежи да се изправят пред глобалните предизвикателства, но и ги подготвят да допринесат положително за обществото, като използват своите уникални културни прозрения и опит. Ангажирането с тяхната общност им помага да реализират потенциала си като агенти на промяната, способни да ръководят усилията за по-голямо равенство и интеграция.

9. Сътрудничество с образователни институции и НПО

9.1. Възможности за сътрудничество с образователни институции и организации на гражданското общество

Сътрудничеството между организации и институции в контекста на нуждите на младите роми има за цел да насърчи развитието и прилагането на иновативни практики, които адресират техните специфични предизвикателства на местно, регионално, национално и европейско ниво. Подчертани са три ключови възможности:

- **Съюзи за иновации:** Тези съюзи укрепват капацитета за иновации в области като висше образование, професионално обучение и бизнес, като предлагат решения, съобразени с нуждите на младите роми.
- **Развитие на капацитета:** Този подход се фокусира върху подобряване на качеството и признаването на работата в областта на ромските младежи, както и подкрепа на нови проекти за мобилност за неформално учене. Той се стреми да повиши капацитета на организациите, работещи с млади роми, насърчаване на неформални учебни дейности и подкрепа на планове за мобилност за отстраняване на пропуските в образованието и заетостта.
- **Кой може да участва:** Организации с нестопанска цел, НПО, младежки съвети и местни, регионални или национални публични органи имат право да координират проекти. Други участници могат да включват публични или частни организации, работещи с млади роми, като допринасят за новаторски решения и си сътрудничат по програми за развитие на капацитета.

Този подход на сътрудничество има за цел не само да отговори на специфичните нужди на младите роми, но и да засили участието им в обществото и да преодолее пропуските в образованието и заетостта, пред които са изправени, в съответствие с целите на Стратегията на ЕС за младежта. [Check here for more information.](#)

Младежките проекти по Еразъм+ предлагат широка гама от възможности за сътрудничество с образователни институции и организации на гражданското общество. Тези сътрудничества могат да укрепят проектите чрез предоставяне на по-широка перспектива, специфичен опит и допълнителни ресурси. Ето няколко начина, по които организациите могат да си сътрудничат по младежки проекти по Еразъм+:

Образователни институции:

- Училища, гимназии, университети и други образователни институции могат да си сътрудничат, като предоставят пространства за учебни дейности, достъп до образователни ресурси и улесняват участието на ученици в младежки проекти по Еразъм+.

- Учителите и образователният персонал могат да участват като ментори, фасилитатори на семинари или експерти по конкретни теми, свързани с проекта.
- Образователните институции могат също да си сътрудничат, като организират информационни събития за популяризиране на младежки проекти по Еразъм+ сред своите ученици и по-широката образователна общност.

Например: Ромска младежка асоциация с местна неправителствена организация, специализирана в развитието на общността, за да иницират проект, фокусиран върху изграждането на лидерски умения сред ромските младежи. Заедно те организират семинари, събития в общността и менторски програми, насочени към овластяване на млади роми да станат застъпници на своята общност. НПО носи своя опит в организирането на общността и достъпа до финансиране, докато младежката асоциация предоставя платформа за ромските младежи да изразят своите тревоги и стремежи.

Организации на гражданското общество:

- Младежки организации, обществени асоциации, неправителствени организации и други групи на гражданското общество могат да си сътрудничат, като предоставят своя опит в работата с млади хора, своята мрежа от контакти и допълнителни ресурси.
- Тези организации могат да бъдат ключови партньори при осъществяването на дейности на място като семинари, младежки обмени, събития за повишаване на осведомеността и кампании.
- Те могат също така да си сътрудничат при идентифицирането на специфични нужди на младите хора и проектирането на дейности за ефективно справяне с тези нужди.

Например: Съвместно усилие между ромска младежка група, университет и културна асоциация води до съвместното създаване на проект, съсредоточен върху запазването на ромското наследство и насърчаването на културния обмен. Чрез съвместно планиране и вземане на решения, партньорите разработват семинари, културни събития и програми за обмен, които празнуват ромската култура и идентичност. Този подход на сътрудничество гарантира, че проектът е подходящ и отговаря на нуждите и стремежите на ромските младежи.

Съвместно създаване на проекти:

- Сътрудничеството между образователни институции, организации на гражданското общество и други партньори може да доведе до съвместно създаване на по-силни и по-подходящи проекти.
- Чрез включването на различни заинтересовани страни във всички етапи на процеса, от концепцията до оценката, могат да бъдат разработени проекти, които по-ефективно отговарят на предизвикателствата и нуждите на младите хора.
- Обмен на добри практики.
- Сътрудничеството с образователни институции и организации на гражданското общество от други участващи държави в програмата Еразъм+ Младеж може да предложи възможности за обмен на добри практики.
- Това може да включва взаимно обучение за иновативни подходи, ефективни методологии и стратегии за ангажиране на младите хора, които могат да обогатят проектите и да повишат тяхното въздействие.

Например: Консорциум от ромски младежки организации от различни европейски държави си сътрудничи по проект Еразъм+ Младежи, фокусиран върху борбата с дискриминацията и насърчаването на социалното включване. Чрез разменени посещения и виртуални срещи организациите споделят най-добри практики, иновативни подходи и успешни стратегии за ангажиране на ромски младежи в застъпничество и активизъм. Това трансгранично обучение насърчава солидарността и взаимната подкрепа между ромските общности в цяла Европа.

В обобщение, възможностите за сътрудничество с образователни институции и организации на гражданското общество са от съществено значение за успеха на младежките проекти по Еразъм+, тъй като позволяват използването на различни ресурси, знания и опит за създаване на по-смислени и устойчиви интервенции за младите хора.

[You can visit the Erasmus+ website for more information about cooperation between organisations.](#)

9.2. Как могат да се установят и поддържат партньорства

Установяването и поддържането на партньорства за проект, насочен към задоволяване на нуждите на ромската младеж, изисква внимателно планиране и изпълнение. Ето как могат да се установят и поддържат партньорства в този контекст:

- **Ясни цели и споделена визия:** Започнете с определяне на ясни цели за проекта, като се фокусирате върху посрещането на специфичните нужди на ромските младежи. Уверете се, че всички партньори споделят обща визия за подобряване на живота на ромските младежи и са ангажирани с постигането на осезаеми резултати.
- **Взаимна полза:** Определете ползите, които всеки партньор може да донесе на проекта. Това може да включва достъп до ресурси като финансиране, опит в развитието на младежта, мрежи в ромските общности или опит в културната чувствителност и приобщаване.
- **Ефективна комуникация:** Създайте отворени канали за комуникация между всички партньори по проекта. Редовните срещи, актуализациите по имейл и ясната документация за отговорностите помагат да се гарантира, че всеки е информиран и ангажиран по време на проекта.
- **Доверие и уважение:** Изградете доверие между партньорите, като демонстрирате почтеност, надеждност и уважение към опита и гледните точки на другия. Разпознайте уникалните предизвикателства, пред които са изправени ромските младежи, и гарантирайте, че техните гласове се чуват и уважават по време на проекта.
- **Ясни роли и отговорности:** Определете ясно ролите и отговорностите на всеки партньор от самото начало. Това включва определяне кой ще ръководи различни аспекти на проекта, кой ще предоставя подкрепа и кой ще отговаря за мониторинга и оценката.
- **Гъвкавост и адаптивност:** Останете гъвкави и адаптивни към променящите се обстоятелства и нужди. Ромските общности може да имат уникални културни съображения, които изискват корекции в подхода на проекта. Бъдете отворени за обратна връзка и желаете да направите необходимите промени, за да гарантирате успеха на проекта.
- **Непрекъснато ангажиране и оценка:** Поддържайте непрекъснато ангажиране с ромски младежи и лидери на общността по време на проекта. Редовно оценявайте напредъка, събирайте обратна връзка и правете необходимите корекции, за да сте сигурни, че проектът остава подходящ и ефективен.
- **Мобилизиране на ресурси:** Идентифицирайте и мобилизирайте ресурсите, необходими за подкрепа на проекта. Това може да включва осигуряване на финансиране от държавни субсидии, фондации или корпоративни спонсори, както и привличане на вноски в натура от партньори и членове на общността.

Следвайки тези принципи и практики, партньорствата могат да бъдат създадени и поддържани ефективно за проекти, насочени към справяне със специфичните нужди на ромската младеж, което води до положителни резултати и трайно въздействие в общността.

10. Стратегии за увеличаване на участието

10.1. Предложени стратегии за насърчаване на участието на ромски младежи в програмите на Еразъм+

Насърчаването на участието на ромски младежи в програмите на Еразъм+ изисква комбинация от стратегии, насочени към повишаване на осведомеността, приобщаване и специфична подкрепа за нуждите на тази общност. Специално трябва да се споменат особеностите на страните, в които се намират.

На първо място, за да бъдат успешни дефинираните стратегии, не можем да го считаме за население, изолирано от останалите. Следователно, за да се постигне техният интерес и участие в тези програми, тези действия не трябва да бъдат насочени само към ромското население. Те трябва да бъдат придружени от прилагането им и в субектите, които ще предоставят своята подкрепа, придружаване или съучастие и съвместно създаване, става дума за насърчаване на съвместното съществуване и приобщаване с тях, като и двете са двупосочни. Освен това, тези стратегии предлагат възможности за лично и професионално развитие на всички участници.

Стратегии за информираност и разпространение

Информационни и осведомителни кампании:

- Провеждане на конкретни кампании в ромските общности за информиране за предимствата и възможностите на програмите Еразъм+.
- Използвайте местни медии и социални мрежи, за да разпространявате истории за успех на млади роми, които са участвали в Еразъм+.
- Покани за участие в дейности, организирани от субектите, които участват в тези програми.
- Разпространение на публикации.
- Provezhdane na konkretni kampanii v romskite obshtnosti za in

Сътрудничество с обществени лидери и организации:

- Работете заедно с ромски асоциации и лидери, като местни агенти, за изграждане на доверие и разпространение на подходяща информация.
- Провеждане на информационни семинари в читалища, училища и като цяло в пространствата, използвани от ромската общност.
- Създаване на достъпни и приветливи събития за ромската общност, включващи елементи от ромската култура като традиционна музика и храна.
- Насърчавайте партньорското наставничество.

Стратегии за включване и адаптиране

Културна и езикова адаптация:

- Създавайте материали, свързани с културата и лесно разбираеми.
- Осигурете информационни материали и сесии за ориентиране на езиците и диалектите, които използват ромската общност.
- Изберете теми, които осигуряват и гарантират правото им на тяхната идентичност, като могат да ценят своята култура, обичаи или език при равни условия с всички останали.

HR стратегии

Обучение за професионалисти и доброволци:

- Ориентация и обучение за лидери на общността, преподаватели и младежки работници в межкултурни умения и повишаване на осведомеността относно ромската общност.
- Насърчаване на разработването на специфични програми за обучение на ромски младежи в умения, които улесняват участието им в Еразъм+.
- Специфично обучение по европейски ценности: равнопоставеност, многообразие, включване и права на човека, от полза за приобщаването на ромската общност.
- ИТ обучение за повишаване на качеството и ефективността на действията.

Насърчаване на ромски младежки лидери:

- Насърчавайте и подкрепяйте развитието на ромски младежки лидери, които могат да действат като представители и популяризатори на програмата Еразъм+ в своята общност.
- Включете насърчаването на европейските ценности с използването на материали и обучение, които включват как да участвате в програмата Еразъм+.
- Укрепване на знанията за европейските ценности като инструмент за социално включване и личностно развитие.

Стратегии за подкрепа и акомпанимент

Подкрепа в бюрокрацията и организацията:

- Предлагайте специализирани съвети и персонализирана помощ при попълване на формуляри и разбиране на процедурите за кандидатстване.
- Стратегии за подкрепа, придружаване и наставничество преди, по време и след тяхното участие.

- Създайте наставнически програми с млади роми, които вече са участвали в Еразъм+.

Финансова и логистична подкрепа:

- Допълнително финансиране със стипендии и специфична финансова помощ за покриване на допълнителни разходи, които могат да възникнат за улесняване на достъпа.

Стратегии за сътрудничество

Съюзи с други субекти и институции:

- Сътрудничи с училища, университети и неправителствени организации, които работят с ромски младежи.
- Насърчавайте съвместни проекти и гарантирайте, че образователните институции активно подкрепят участието на тези млади хора.

Стратегии за устойчивост

Мониторинг и оценка на въздействието:

- Създаване на механизми за събиране на данни за оценка на въздействието.
- Проучвания на въздействието, анализ на участието и добрите практики на програмите Еразъм+ при ромски младежи.
- Използване на резултатите за подобряване и адаптиране на стратегии за включване в реално време.

10.2. Насоки за лидери на общността, преподаватели и младежки работници

[Erasmus+ Programme](#) се стреми да насърчава [youth participation](#), укрепване на качеството на процесите на неофициално и неформално обучение и развитие на качествена младежка работа, гарантираща нейното качество, което дава по-голяма свобода както на техниците, така и на участниците, оставяйки жизненоважно пространство за творчество.

След представянето на предложените стратегии за насърчаване на участието на ромите, ние изброяваме няколко насочващи съвета за лидери, преподаватели и младежки работници.

- Съживяването на социалната общност и нейните инструменти са основна работна база за насърчаване на тази група и всички останали да участват в тази програма.
- Стратегиите трябва да бъдат адаптирани към работната група; цялата ромска общност няма еднакви нужди или интереси.

- Те са проекти, в които се участва при равни условия, те не са проекти за социална интервенция сами по себе си, с постоянна обратна връзка между всички участници в един и същи проект и между тези от другите проекти на общността на Еразъм+.
- Необходимо е да се има предвид, че за ромските младежи е трудно да бъдат агенти на промяната и социалната трансформация в своята общност и да се движат вътрешно между своята традиция и външно с модерността, която също е в непрекъсната промяна.
- Участието трябва да се основава на и с тяхната идиосинкразия; участие в проекти, които не зачитат или не разбират тяхната специфична култура и ценности, не може да се изисква и би изисквало от тях да ги изоставят.
- Много е полезно да се намерят ромски лидери в институции, така че те да подкрепят и насърчават участието.
- Включването на семействата в първите стъпки на участие улеснява пътя, тъй като по този начин те са информирани за проекта и могат да улеснят включването на младите хора.
- Насърчавайте работата в мрежа.
- Създайте синергии и съюзи с мрежата на [participation facilitators](#) принадлежащи към Фондация Ромски секретариат (FSG).
- Това е държавната група от ромски млади хора, които са отговорни за подкрепата на екипите на FSG за зареждане с енергия [participation activities](#). Тези дейности се организират основно в рамките на Държавната програма за насърчаване на участието на ромските граждани, особено на младото население.
- Тази група млади хора действат като местни агенти и имат солидни корени в своите общини и умения за управление на групи, които подкрепят екипите на FSG в развитието на тази линия чрез стартиране на действия на териториално и държавно ниво.

11. Институции и организации, които подпомагат ромските младежи

11.1. Румъния

Основните институции в Румъния, които предлагат възможности за младите хора, като цяло, както и за младите хора от ромски произход, са следните:

Romanian Government

Уебсайтът има следните раздели, свързани с проекта, като например: [Working in Romania](#), [Part-Time, Internship](#), [Volunteer](#), и [How to find a job](#).

Освен това румънското правителство предлага много други възможности за румънските млади хора, като например:

- **Програма Start-Up Nation:** Тази програма осигурява финансиране за млади предприемачи, които искат да започнат свой бизнес. Финансирането може да достигне до 200 000 леи и може да се използва за закупуване на оборудване, машини, мебели, софтуер и други разходи, необходими за развитието на бизнеса.
- **Програма за първи дом:** Тази програма предлага на младите хора възможността да получат нисколихвен ипотечен заем за закупуване на първия си дом. Програмата е предназначена за младежи до 35 години, които никога не са имали жилище.
- **Програма за социални стипендии:** Тази програма предлага стипендии за млади хора, които идват от семейства с ниски доходи и които желаят да продължат бакалавърско или магистърско обучение. Стипендията покрива таксите за обучение и други разходи, необходими за продължаване на обучението.
- **Програма за мобилност Еразъм+:** Тази програма предлага на младите хора възможност да учат или да преминат стаж в чужбина. Програмата е предназначена за студенти и магистри и предоставя възможности за лично и професионално развитие.

Освен това на [Romanian Government website](#), има раздел, посветен на стажантите, който предлага широка гама от възможности за тях. Те включват:

- **Стажантска програма на румънското правителство:** Тази програма предлага на младите хора възможност да работят в институции на централната публична администрация. Програмата е предназначена за младежи на възраст между 18 и 35 години и предлага 150 места за стаж на всяка 1 година.
- **Стажантска програма на Министерството на външните работи:** Тази програма предлага на младите хора възможност да работят в дипломатическите мисии на Румъния в чужбина.

Програмата е насочена към младежи от 18 до 35 години и предлага възможности за личностно и професионално развитие.

- **Стажантска програма на МВР:** Тази програма предлага възможност на младите хора да работят в структурите на МВР. Програмата е насочена към младежи от 18 до 35 години и предлага 3 възможности за личностно и професионално развитие.
- **Стажантска програма на Министерство на правосъдието:** Тази програма предлага на младите хора възможност да работят в структурите на Министерството на правосъдието. Програмата е насочена към млади хора на възраст между 18 и 35 години и предлага възможности за личностно и професионално развитие.
- **National Agency for Community Projects in the Field of Education and Vocational Training (ANPCDEFP):** Уебсайтът има следните раздели, свързани с проекта, като например: [Opportunities for young people](#), and [Professional career](#). Освен това има раздел, посветен на младежките мобилности. Той предоставя възможности за финансиране на проекти за мобилност като младежки обмен и доброволчество в различни страни. Тези проекти помагат на младите хора да развият умения и да повишат пригодността си за заетост, като им позволяват да участват в европейски проекти за обучение. Участващите организации могат също така да разработят нови и иновативни подходи към обучението, да си сътрудничат с организации в други страни и да обменят добри практики. Той също така предоставя възможности за младежки работници. Те помагат на младежките работници да преживеят културното многообразие и да научат различни практики за младежка работа от други страни. Тези дейности помагат на организациите да разработят нови методи на обучение и да си сътрудничат с организации в други страни за по-дълги периоди.

Erasmus+ Romania

Програмата Еразъм+ предлага широка гама от възможности за младите хора, включително схеми за мобилност, младежки обмен и стажове в чужбина. Ето някои от програмите, посветени на младите хора в рамките на програма Еразъм+ Румъния:

- **Младежки обмен:** Тези обмени се провеждат извън училище и позволяват на младите хора да участват във всички видове дейности като семинари, упражнения, дебати, ролеви игри, дейности на открито и други. Youth Pass (младежки паспорт) позволява да се признае учебният опит на участниците. Продължителността на младежките обмени е между 5 и 21 дни, без време за пътуване.
- **Мобилност на млади работници:** Тази програма предлага на младите хора възможност да преминат стаж в чужбина. Програмата е насочена към младежи на възраст между 18 и 30 години и предлага възможности за личностно и професионално развитие.
- **Доброволчески проекти:** Тези проекти предлагат на младите хора възможност да участват в доброволчески проекти в чужбина. Програмата е насочена към младежи от 18 до 30 години и предлага възможности за личностно и професионално развитие.

- **Проекти за младежки обмен:** Тези проекти предлагат на младите хора възможност да участват в младежки обмен в чужбина. Програмата е насочена към младежи на възраст между 13 и 30 години и предлага възможности за личностно и професионално развитие.

Partida Romilor

На уебсайта на Ромската партия в Румъния намерих информация за възможности за млади хора в областта на висшето образование. През учебната 2021-2022 г. броят на местата, предназначени за млади роми в университетското образование, ще бъде допълнен.

По-конкретно, младите роми ще имат повече места в сравнение с получените миналата година в следните категории: бакалавър, магистър и доктор.

Също така Проевропейската ромска партия продължава тазгодишната образователна кампания „Ние ви даваме препоръката“, започнала през 2006 г., в партньорство с училищните инспектори в Румъния. Тази кампания е най-мащабното действие в областта на ромското образование в Румъния и досега се е възползвала от над 30 000 бенефициенти.

11.2. Испания

В Испания има няколко институции и организации, които подкрепят ромските младежи в различни аспекти, от образование до социална интеграция и овластяване на общността. Ето няколко примера:

Government of Spain

- **Национална стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите в Испания (2021-2030 г.).** Социалното министерство и Дневен ред 2030 [Information of the Ministry и Guide in English.](#)

Настоящата стратегия предвижда изпълнението на два оперативни плана, в които ще бъдат конкретизирани мерките и действията, които трябва да бъдат изпълнени за постигане на поставените цели за 2030 г. Първият Оперативен план за изпълнение на Националната стратегия за периода 2023-2026 г. вече е в ход и включва мерките, договорени от различните министерства, отговорни за нейното изпълнение, като се вземат предвид предложенията и препоръките, направени от представените субекти на ромското асоциативно движение в Държавния съвет на циганския народ.

Вторият оперативен план ще бъде в сила от 2027 до 2030 г. В края на първия оперативен план ще бъде извършена междинна оценка на стратегията, за да се види въздействието, което има върху ромското население, както и окончателно оценка през 2030 г.

- **Испанската обсерватория за расизъм и ксенофобия (OBERAXE).** Министерство на социалното включване и миграцията. [Information of the Ministry.](#)

Събира информация за проекти, проучвания, ресурси, доклади и изследвания, популяризирани от държавния секретар по въпросите на миграцията и други министерства, институции и организации, за да служи като платформа, предлагаща информация и анализи

и стимулираща работата за борба с расизма, расовата дискриминация, ксенофобия и други форми на нетолерантност, както и инциденти и престъпления от омраза. Работата на Обсерваторията се извършва в сътрудничество с различни нива на правителствени институции и организации на гражданското общество в Испания, с Европейския съюз и други международни институции.

Университети

Има няколко университета, които предлагат специално обучение за управление на програми и услуги, насочени към премахване на дискриминацията и намаляване на неравенствата, които засягат ромската общност. Примери за тях са следните:

- **Диплома за разширяване на университета по социална интервенция с ромската общност, Фондация UPNA на Публичния университет на Навара.** [More information here.](#)
- **Преподаване на специално продължаващо обучение „Социална работа и ромите“, Факултет по социални и трудови науки на Университета в Сарагоса.** [More information here.](#)

Ayuntamiento de Zaragoza

Проект EducaRom, чиято основна цел е да подобри социалното и образователно положение на ромските деца и тийнейджъри в Сарагоса, както и това на техните семейства, чрез прилагане на Успешни образователни действия (АЕЕ).

Дейностите за подкрепа, от които се възползват ромските младежи, са групи за подпомагане на образованието, икономическа и социална подкрепа за ромски деца и младежи; за роми, които следват следзадължително обучение; подготовка на теста за достъп до Междинния цикъл на обучение (GAM) и Групата на ромските жени. [Access to the project.](#)

Ejemplos de entidades que trabajan con el colectivo Romani

Fundación Secretariado Gitano – Roma Secretariat Foundation

- **Fundación Secretariado Gitano**: Фондация „Секретариат Рома“ беше наградена от Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) в категорията „младежи“, която оценява удивителните примери за ангажимента, поет от гражданското общество за създаване на по-добро бъдеще за европейските младежи. Неговият проект **„Учене чрез работа“**, който се занимава с темата за безработицата сред ромските младежи, спечели първа награда. [See the foundation website.](#)
- **ROMI Roma Women's Association**: Тази организация се фокусира върху подкрепата на ромските жени, включително младите жени, за насърчаване на участието им в обществото

и защита на техните права. Те предлагат програми за обучение, консултиране и насърчават равенството между половете сред ромските младежи.

- **Acceder Programme:** Администрирана от секретариата на циганската фондация, тази програма е насочена към млади роми, които са отпаднали от образователната система. Предоставя индивидуална подкрепа, за да им помогне да се интегрират отново в програми за формално образование или професионално обучение и да намерят работа.
- **Cultural and Social Gypsy Association of Valencia:** Тази асоциация работи в региона на Валенсия за популяризиране на циганската култура и подкрепа за интегралното развитие на циганската общност, включително младите хора. Те предлагат културни дейности, образователни програми и проекти за социална интеграция.
- **Yehudi Menuhin Foundation Spain:** Въпреки че не е фокусирана изключително върху ромските младежи, тази фондация разработва културни и образователни проекти, които насърчават социалното включване и културното многообразие. Те често работят с организации, които работят с маргинализирани общности, включително ромски младежи.
-
-
- Имаме и подкрепата на частни фондации, които финансират проекти, насочени към благосъстоянието на младите роми; можете да подадете заявления за техните годишни покани.
- Някои примери:
 - FUNDACIÓN IBERCAJA – ФОНДАЦИЯ IBERCAJA
<https://www.fundacionibercaja.es/convocatorias/>
 - FUNDACIÓN IBERDROLA ESPAÑA – ФОНДАЦИЯ IBERDROLA ИСПАНИЯ
<https://www.fundacioniberdrolaespana.org/accion-social/programa-social>
 - FUNDACIÓN LA CAIXA – ФОНДАЦИЯ LA CAIXA <https://fundacionlacaixa.org/es/programas-sociales>
 - FUNDACIÓN MAPFRE – ФОНДАЦИЯ MAPFRE <https://www.fundacionmapfre.org/accion-social/>
 - FUNDACIÓN MUTUA MADRILEÑA – MUTUA MADRILEÑA FOUADATION
<https://www.fundacionmutua.es/accion-social/ayudas-proyectos-sociales/convocatoria-anterior/>
 - FUNDACIÓN ONCE – ФОНДАЦИЯ ONCE <https://www.fundaciononce.es/es/convocatorias-de-ayudas/para-entidades/convocatoria-general>

- **ROMI Gypsy Women's Association:** Тази организация се фокусира върху подкрепата на ромските жени, включително младите жени, за насърчаване на участието им в обществото и защита на техните права. Те предлагат програми за обучение, консултиране и насърчават равенството между половете сред ромските младежи.
- **Acceder Programme:** Администрирана от секретариата на циганската фондация, тази програма е насочена към млади роми, които са отпаднали от образователната система. Предоставя индивидуална подкрепа, за да им помогне да се интегрират отново в програми за формално образование или професионално обучение и да намерят работа.
- **Cultural and Social Gypsy Association of Valencia:** Тази асоциация работи в региона на Валенсия за популяризиране на циганската култура и подкрепа за интегралното развитие на циганската общност, включително младите хора. Те предлагат културни дейности, образователни програми и проекти за социална интеграция.
- **Yehudi Menuhin Foundation Spain:** Въпреки че не е фокусирана изключително върху ромските младежи, тази фондация разработва културни и образователни проекти, които насърчават социалното включване и културното многообразие. Те често работят с организации, които работят с маргинализирани общности, включително ромски младежи.

11.3. България

Основните институции в България, които предлагат възможности за ромската общност и нейните младежи са следните:

- [Centre for Interethnic Dialogue and Tolerance "Amalipe"](#)
- [National Council for Cooperation on Ethnic and Demographic Issues](#)
- [Drom Dromendar Newspaper](#)
- [Ethnographic Institute with Museum at the Bulgarian Academy of Sciences](#)
- [Specialized Library with Archive "Studii Romani"](#)
- [Portal of Ethnic Minorities in Bulgaria](#)
- [Roma Information Centre \(Drom Dromendar Newspaper\)](#)
- [Student Society for the Development of Interethnic Dialogue](#)
- [Next Page Foundation](#)
- [Centre for Educational Integration of Children and Students from Ethnic Minorities](#)

11.4. Турция

Програми, възможности и стимули, предоставени от турското правителство

- [KOSGEB Incentives \(Small and Medium Enterprises Development Organization\)](#): Предлага се подкрепа за млади предприемачи. Тази подкрепа може да бъде предоставена от много правителствени организации (въпреки че варират в зависимост от вида на предприемачеството, те се предоставят от правителството под 4 основни позиции). Освен за млади хора, тези помощи са достъпни и за жени предприемачи.
- **Програма за първи дом**: Тази програма предлага на гражданите възможността да получат двугодишен разсрочен нисколихвен ипотечен заем за закупуване на първия си дом. Програмата е предназначена специално за млади хора и граждани, които никога досега не са имали жилище.
- **Програми за стипендии**: Турция, която има най-младото население в Европа, има много стипендии за млади хора, участващи във висшето образование, особено от държавата или спонсорирани от държавата организации, като Съвета за висше образование (YÖK), KÜK (Институция за кредитиране и общежития), TÜBİTAK (Съвет за научни и технологични изследвания на Турция), Турска образователна фондация. Делът на младите хора в Турция (17-24 години) с висше професионално образование, асоциирана степен, бакалавърска степен, магистърска степен или висше образование е 44,4%. Затова предоставя стипендии, студентски заеми и подкрепа като общежития, джобни пари, пари за книги и т.н., особено за млади хора от семейства с ниски доходи. С изключение на частните училища в Турция, 12 години задължително образование и висше образование за студенти е напълно безплатно, с изключение на таксите за университетско обучение (които са средно 600 турски лири, еквивалентни на 18 евро).

- **Възможности по Еразъм+:** Младите хора могат да се възползват от възможностите на ESC проекти, стажантска мобилност, мобилност с учебна цел, мобилност на лица, стипендии Mundus и Monnet и др. по програма Еразъм+. [More information about Erasmus+ in Turkey can be found on the website of the Turkish National Agency.](#)
- **National Internship Program:** Националната стажантска програма (NIP) беше стартирана от Президентската служба за човешки ресурси, за да се гарантира, че младите хора се възползват от възможностите за стаж, предлагани от организации от публичния и частния сектор в рамките на равните възможности и според принципите на заслугите.
- **NATO Internship Program:** НАТО предлага шестмесечни стажове на студенти от трета година или наскоро завършили бакалавърска или магистърска програма. Стажовете предлагат възможности в много области на експертен опит и умения, включително политически въпроси, отбрана и сигурност, иновации, операции, комуникации, поддръжка на бизнеса и човешки ресурси, финанси, наука и технологии, както и инфраструктура и съоръжения.

- **Стажантски програми на ООН:** Младите хора могат да кандидатстват за стажове в ООН като цяло или в по-специализирани отдели като ПРООН, УНИЦЕФ, UNFPA, UNOPS, ВКБООН или Програмата на ООН за околната среда. Въпреки че е отворен за всички млади хора в Турция, в допълнение към проектите и програмите, споменати по-горе, има и специални проекти за всички роми в Турция, особено за младите роми, които са изброени по-долу.

Стратегически план за действие на Република Турция за ромите

Министерството на семейството и социалните услуги обяви, че държавата ще предоставя социални помощи и услуги в шест различни области между 2023 и 2030 г. (жилищни субсидии, подкрепа за заетост, здравна помощ, подкрепа за образование и социални услуги).

Тези помощи за подобряване на качеството на живот на ромските граждани са описани по-долу:

- **Жилищен проект:** ТОКІ (Администрация за жилищно развитие) и Министерството на околната среда, урбанизацията и изменението на климата отговарят за планирането на по-добри и устойчиви на земетресения градски планове или градска трансформация. За да осигурят по-добър живот на ромите, от началото на 2023 г. те разработиха проект за изграждане на модерни, просторни, безопасни и устойчиви на земетресения къщи и за да направят нашите роми собственици на жилища с мотото „Дом за всеки Рома” и до момента на собствениците са предадени 5133 къщи.
- **Подкрепа за заетост:** За да улесни ромските граждани при намирането на работа, İŞKUR (Турската агенция по заетостта) ще организира дейности в квартала. По този начин в райони, гъсто населени с роми, организацията ще работи за подпомагане на безработни младежи да намерят работа. İŞKUR не само ще създаде квартални офиси, за да помогне на безработните ромски младежи да намерят работа. Ще организират и професионално обучение на младежи. По този начин ромските младежи ще учат професия и ще получават дневни пари, докато получават професионално обучение.
- **Подкрепа за образование:** Зехра Зюмрут СЕЛЧУК, министър на семейството, труда и социалните услуги, заяви, че друга област на подкрепа за ромските граждани ще бъде в областта на образованието. В допълнение към образователната подкрепа се предвижда създаването на младежки центрове в ромските квартали. Целта на тези офиси е да предоставят на ромските младежи хобита и качествено прекарване на свободното време. Стъпките, които трябва да се предприемат в образователната подкрепа за ромските граждани, са изложени по-долу:
 1. Ще бъдат открити курсове за обучение и подкрепа.
 2. Ще бъдат предприети стъпки за улесняване на достъпа до предучилищно образование.
 3. Ще бъдат организирани артистични и спортни прояви.
 4. Подобрения ще бъдат направени в училищните помещения.
 5. Ще бъдат организирани допълнителни дейности. Това е заглавието на подкрепата за ромските граждани в контекста на образованието.

- **Култура, изкуство и туристически дейности:** Като част от социалната подкрепа, ромските граждани ще получат подкрепа за култура, изкуство и пътуване. В допълнение към културните пътувания и турнета, Пътуващият театър ще изнася представления в ромските квартали и има за цел да ангажира обществеността в културни и артистични дейности. Мобилни библиотеки ще бъдат създадени и в райони с преобладаващо ромско население. И накрая, ще бъдат организирани редовни концерти по темите Ромски мелодии и култура.

12. Принципи и ценности на Европейския съюз

12.1. Какво представлява Европейският съюз (ЕС)?

Европейският съюз (ЕС) е уникален икономически и политически съюз между 27 европейски държави.

ЕС има своите корени в няколко договора, подписани след Втората световна война. Първата стъпка беше да се насърчи икономическото сътрудничество въз основа на идеята, че страните, които търгуват една с друга, стават икономически взаимозависими и така е по-вероятно да избегнат конфликти. Резултатът е Европейската икономическа общност, създадена през 1958 г. с първоначалната цел да увеличи икономическото сътрудничество между шест държави: Белгия, Германия, Франция, Италия, Люксембург и Холандия.

Днес страните членки са следните: Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Холандия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

Това, което започна като чисто икономически съюз, се превърна в организация, обхващаща много различни области на политиката – от климата, околната среда и здравето до външните отношения и сигурността, правосъдието и миграцията.

Един от символите на този съюз е единната европейска валута, „евро“, използвана от повече от 340 милиона граждани в деветнадесет от неговите страни.

ТЕС се управлява от принципа на представителната демокрация, като гражданите са пряко представени на ниво ЕС в Европейския парламент, а държавите-членки са представени в Европейския съвет и Съвета на Европейския съюз.

От 1957 г. това са основните му постижения:

- Континент на мир, стабилност и просперитет.
- Премахването на граничния контрол между повечето държави от ЕС позволява на гражданите да се движат свободно из почти целия континент, за да пътуват, учат, работят или се пенсионират.

- Най-големият единен пазар в света, който позволява свободното движение на стоки, услуги, хора и капитали.
- Свобода за хората да живеят, учат или работят навсякъде в ЕС.
- Помощ и помощ за развитие за милиони хора по света.
- Освен това играе важна роля в дипломацията и работи за насърчаване на предимствата на ЕС, както и на демокрацията, основните свободи и върховенството на закона по целия свят.

Повече информация в [European Commission website](#)

Принципите и ценностите на ЕС са изложени в три групи или линии на работа: цели и ценности, учредителни споразумения и достъп до информация.

12.2. Цели и ценности

Целите на Европейския съюз в неговите граници са:

- Насърчава мира, неговите ценности и благосъстоянието на своите граждани.
- Предлага свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници, като същевременно предприема подходящи мерки по външните си граници за регулиране на убежището и имиграцията и за предотвратяване и борба с престъпността.
- Създайте вътрешен пазар.
- Постигане на устойчиво развитие, основано на балансиран икономически растеж и ценова стабилност и силно конкурентна пазарна икономика с пълна заетост и социален прогрес.
- Защитете и подобрете качеството на околната среда.
- Насърчаване на научния и технологичен прогрес.
- Борба със социалното изключване и дискриминация.
- Насърчаване на социалната справедливост и закрила, равенството между жените и мъжете и защитата на правата на детето.
- Засилване на икономическото, социалното и териториалното сближаване и солидарността между страните от ЕС.
- Уважавайте неговото богато културно и езиково разнообразие.
- Създайте икономически и паричен съюз, чиято валута е еврото.

Целите на ЕС в целия свят са:

- Поддържайте и насърчавайте неговите ценности и интереси.

- Допринесете за мира и сигурността и за устойчивото развитие на Земята.
- Допринасяне за солидарност и взаимно уважение между народите, свободна и справедлива търговия, изкореняване на бедността и защита на човешките права.
- Стриктно спазване на международното право.

Целите на ЕС са изложени в член 3 от [Lisbon Treaty](#).

Ценности

Европейският съюз се основава на следните ценности:

- **Човешкото достойнство.** Човешкото достойнство е неприкосновено. То трябва да се защита, защитава и представлява реалната основа на основните права.
- **Свободата.** Свободата на движение дава на гражданите правото да се движат и пребивават свободно в рамките на Съюза. Индивидуалните свободи като зачитане на личния живот, свобода на мисълта, религията, събранията, изразяването и информацията са защитени от [EU Charter of fundamental Rights](#).
- **Демокрация.** Функционирането на ЕС се основава на представителната демокрация. Европейският гражданин автоматично се ползва с политически права. Всеки пълнолетен гражданин на ЕС има право да се кандидатира и да гласува на избори за Европейски парламент. Гражданите на ЕС имат право да се кандидатира и да гласуват в страната си на пребиваване или в страната си на произход.
- **Равенство.** Равенството означава равни права на всички граждани пред закона. Принципът на равенство между жените и мъжете е в основата на всички европейски политики и е в основата на европейската интеграция. Прилага се във всички области. Принципът за равно заплащане за еднакъв труд става част от Римския договор през 1957 г.
- **Върховенство на закона.** ЕС се основава на върховенството на закона. Всичко, което ЕС прави, се основава на договори, доброволно и демократично договорени от неговите страни от ЕС. Законът и справедливостта се поддържат от независима съдебна система. Страните от ЕС дадоха окончателна юрисдикция на Съда на Европейските общности - неговите решения трябва да се спазват от всички.
- **Правата на човека.** Правата на човека са защитени от Хартата на основните права на ЕС. Те обхващат правото да бъдете свободни от дискриминация въз основа на пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, правото на защита на вашите лични данни и правото на достъп до правосъдие.

Ценностите на ЕС са изложени в член 2 от Договора от Лисабон и Хартата на основните права на ЕС.

През 2012 г. ЕС получи Нобелова награда за мир за насърчаване на каузите за мир, помирение, демокрация и права на човека в Европа.

12.3. Учредителни договори

Европейският съюз се основава на върховенството на закона. Това означава, че всяко действие, предприето от ЕС, се основава на договори, одобрени доброволно и демократично от всички страни-членки на ЕС.

Договорът е обвързващо споразумение между страните-членки на ЕС. Той определя целите на ЕС, правилата за институциите на ЕС, начина на вземане на решения и отношенията между ЕС и неговите страни членки.

Договорите се изменят, за да направят ЕС по-ефективен и прозрачен, да се подготвят за нови страни-членки и да въведат нови области на сътрудничество – като например единната валута.

Съгласно договорите институциите на ЕС могат да приемат законодателство, което страните членки след това прилагат. Пълните текстове на договори, законодателство, съдебна практика и законодателни предложения могат да се видят с помощта на [Eur-Lex database of EU law](#).

12.4. Достъп до информация

Член 15 от Договора за функционирането на Европейския съюз гласи, че гражданите и жителите на Европейския съюз имат право на достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, независимо от техния носител.

Този ангажимент е гарантиран чрез прозрачност и публичен достъп до тези документи.

Прозрачност

Прозрачността е един от основните принципи на ЕС. Той изисква да прави публично достояние информацията относно формулирането на политиките и разходите и да зачита принципа на свобода на информацията.

Прозрачността е един от основните принципи на ЕС. Той изисква от ЕС да разкрива информация относно изготвянето на политики и разходите и да спазва принципа на свобода на информацията.

Член 10 от Договора за Европейския съюз постановява, че откритото вземане на решения се извършва „възможно най-близо до гражданите“. В член 11 се посочва, че както на лицата, така и на представителните сдружения следва да се даде възможност да „изявят и публично да обменят своите мнения във всички области на действие на Съюза“.

Публичен достъп до документи

Това е ключов елемент в прозрачността. Правото на достъп до документи е съществен компонент от политиката на прозрачност, прилагана от европейските институции.

За да осигури достъп до документите, Европейският парламент създаде електронен регистър, в който могат да се правят справки. Документи, които не са включени в този регистър, като например

документи от преди 2001 г. и такива, за които може да се прилага изключение от правото на достъп, могат да бъдат консултирани при поискване безплатно и без специална обосновка.

Договорът за функционирането на Европейския съюз разширява тези точки. В него се посочва, че институциите на ЕС са задължени да действат публично и да гарантират, че лицата и всяко физическо или юридическо лице, пребиваващо или имащо седалище в държава от ЕС, имат достъп до документи (член 15).

За да се увеличи прозрачността, Европейската комисия, Европейският парламент, Европейският съвет и Съветът на Европейския съюз публикуват своите графици за заседания. На разположение са и тези на комисарите, председателя на Европейския съвет и председателя на Европейския парламент. Другите институции и органи на ЕС също публикуват графици на своите председатели, графици на срещи и излъчвани срещи в интернет.

Можете да намерите достъп до документацията, свързана с Европейския съюз, на следния линк:

[Access to the information and data bases.](#)